

N. Stosiek – V. Riechel – G. Evanzin

**A MINDENNÉL IS
TÖBB KELL
ISTENRE ÉHEZÜNK**

N. Stosiek – V. Riechel – G. Evanzin

A mindennél is több kell
(Istenre éhezünk)

Női lelki nap, 2008

M. Nurit Stosiek, Schönstatt
M. Veronika Riechel, Friedrichroda
M. Gertraud Evanzin, Bécs

A mindennél is több kell

Istenre éhezünk

Női lelki nap, 2008

Családkadémia-Óbudavár Egyesület
Óbudavár, 2008

A német eredeti mű:

M. Nurit Stosiek, M. Veronika Riechel, M. Gertraud Evanzin:

Es muss noch mehr als alles geben (Hunger nach Gott)

Sekretariat Schönstattbewegung Frauen und Mütter, 2008

D-56179 Vallendar, Berg Schönstatt 8.

Fon: 02 61 / 65 06 - 180, Fax: 02 61 / 65 06 - 168

Mail: ml@schoenstattbewegung-frauen-und-muetter.de

Internet: www.schoenstattbewegung-frauen-und-muetter.de

Fordította: Hámoriné Simon Cecília

Idegen nyelvi lektor:

Végesné Mészáros Márta

Vissiné Berényi Edit

Magyar nyelvi lektor: Hajduné Szabó Ágnes

ISBN 978-963-87480-5-8

Kiadja a Családkadémia-Óbudavár Egyesület

8272 Óbudavár, Fő u. 14. Tel.: 20/9892-759

kiado@csaladakademia.hu • www.csaladakademia.hu

Felelős kiadó: az Egyesület elnöke

Nyomdai előkészítés: Palásthy Bt., Balatonfüzfő

Nyomás: OOK-Press Nyomda, Veszprém

Felelős vezető: Szathmáry Attila

TARTALOM

1. BEVEZETŐ GONDOLATOK.....	9
Tulajdonképpen csak egyet akarunk – hogyan boldogok legyünk	9
Mindannyian vándorok és magányos harcosok vagyunk, olykor zarándokok is.....	10
2. ISTEN UTÁNI SÓVÁRGÁSUNK JELEI	13
Miért nem tesznek minket soha teljesen elégedetté emberi kapcsolataink?	13
Jégpalotákkal teli világ.....	14
Vágy, amely soha nem teljeseedik be egészen ...	14
Miért nem szabadulhatunk meg a félelemtől a világ összes biztosítása ellenére sem?	15
Félelem a félelemtől	16
Félek, hogy rosszul járok.....	16
Mit kezdünk rácsodálkozásunkkal és ijedtségünkkel?	17
Csodálat, hála, áhítat	17
Megrázó szenvedés.....	19
Mérhetetlenül mély istenélmény	20
Más emberként megyünk haza.....	21
A boldogság és a szenvedés között feszülő ív...	22
Miért nem hagynak minket hidegen a szent helyek és alkalmak?	22
Idők, amikor Isten közelebb van hozzánk.....	23
Honvág Isten után.....	24
Miért nincs oly sokaknak mégsem szükségük Istenre?	25
3. MINDEN ÉRZÉKSZERVÜNKÖN KERESZTÜL ISTENNEL TALÁLKOZUNK	27
„Amit láttunk”: meglátjuk Istent	28

Istennek kell, hogy legyen arca	28
Isten még az előadóterembe is eljön	29
Háborús tapasztalat.....	30
Rendőrségi bevetés következményekkel.....	30
Egy nem mindennapi tapasztalat.....	31
Meg kell tanulnunk meglátni a valódi Istent.....	32
Egy tapasztalat az emberi kapcsolatok köréből.	33
„Amit hallottunk”: a szó, amely megváltoztatja az életet.....	34
Az Ige a Biblia szavaiban.....	35
Minden kornak szól, nekem is.....	36
A Könyv, amely <i>engem</i> olvas	37
Minden sarkon Isten vár	38
Isten beszél, de csendben, a maga módján	39
Akivel beszéltünk: az engem valóban meghall(gat)ó Isten	40
A könyörgés és a hálaadás.....	40
Az imához kölcsönös kapcsolatra van szükség.	41
A keserűvé válás buktatója.....	42
A gyermeki panasz művészete	43
Odaküzdöm magam Istenhez	44
Valaki, aki helyettünk imádkozik	45
„Amit a kezünkkel tapintottunk”: kitapintjuk Istent... Nagymami, kivel beszéltél?	47
Az Istenhez vezető személy	48
Isten megfoghatóvá válik	50
4. „AMIT LÁTTUNK ÉS HALLOTTUNK, AZT NEKTEK IS HIRDETJÜK” (1Jn 1,3)	53
A hit személyes ügy, de nem magánügy	53
A hit akkor terjed, ha továbbadjuk	55
FÜGGELÉK.....	57
„Add, Atyánk, hogy külső érzékeink kapuja bezáruljon” ..	57
Ráhangolódás.....	57
Elmélkedés.....	58

„Lelkünk Istenre éhezik”

(J. Kentenich)

1.

Bevezető gondolatok

Egyikünknel korábban, másikunknál később jön el az az idő, amikor életformánk elveszti az újdonság varázsát. Saját lehetőségeink nagyjából ki vannak jelölve, az élet meg csak megy a maga útján; a mindennapi események irányítják életünket a maguk csúcs- és mélypontjaival. Egyszer aztán felmerül bennünk a kérdés: ez az az élet, amire vágytam? Olykor még élesebben: mi értelme ennek az egésznek?

Tulajdonképpen csak egyet akarunk – hogyan boldogok legyünk

„Tulajdonképpen csak egyet akarunk: »boldog életet«, azt, amely egyszerűen »csak« élet, egyszerűen »csak« boldogság. Végző soron csakis ezért imádkozunk. Csakis ezt akarjuk elérni, csakis ezért vagyunk úton” – foglalja össze XVI. Benedek pápa Szent Ágoston szavait. Később pedig így folytatja: „Ha jobban megnézzük, egyáltalán nem tudjuk, hogy mire is vágyunk, mit szeretnénk, nem ismerjük vágyainkat. Tulajdonképpen még amikor megérinteni véljük őket, akkor sem érzük el őket valójában.”

Egész életünkben keressük a boldogságot, amit nem is tudunk pontosan megfogalmazni. Kétségbeesésünk jelzi, hogy felőröl minket, ha a boldogság utáni vágyunkra nem érkezik válasz. Nem tudunk ebbe beletörődni.

Afrikában kétféle éhségről beszélnek. A „kis éhség” mindarra vonatkozik, ami a mindennapokat mozgásban tartja: fogyasztásra, pénzre, anyagi jólétre.

A „nagy éhség” pedig vágy mindarra, ami értelmet ad az életünknek. „Ez az éhség – a boldogság utáni vágy, az otthon utáni vágy, a szeretet utáni vágy, az elismerés utáni vágy és az Isten utáni vágy – egyedül csak Istenben elégülhet ki” – mondja Kentenich atya, s továbbmegy: „A boldogság utáni vágy nem más, mint az Isten utáni vágy.” Blaise Pascal, a francia matematikus keményebben fogalmaz: „Minden emberben van egy úr, amelyet csak Istennel lehet betölteni.”

Mindezzel szemben áll sokak beállítódása: nekem nem hiányzik Isten, remekül megvagyok nélküle.

Axel Noack, evangélikus püspök, ezt a beállítódást így magyarázza: „Ha az embernek anyagilag hiányzik valami, például ha munkanélküli, egyből észreveszi. De lelki értelemben nem érzékeli a hiányt. Meg van győződve arról, hogy semmi sem hiányzik neki... Eközben nem csupán Istent felejtette el. Még inkább azt, hogy elfelejtette Istent.”

Mindannyian vándorok és magányos harcosok vagyunk, olykor zarándokok is

Sok megfigyelés tanúsítja, hogy az Isten utáni vágy olyan alapvetően sajátja az embernek, mint az evés és az ivás szükséglete vagy a másik emberrel való kapcsolat iránti igény.

Robert Coles, a Harvard Egyetem professzora, jelentős gyermekkor-kutató, munkatársaival több mint harminc éven keresztül közel 500 amerikai, európai, közel-keleti és afrikai gyereket kérdezett meg egy-két éven

keresztül, némelyiket csak egyszer-kétszer, másokat he-
tente. Végül arra jutott, hogy a transzcendens iránti igény
az emberi természet sajátja.

„Megtanulhatjuk érzékelni, hogy honnan jövünk, hol
vagyunk és hová tartunk.” Coles a gyerekeket ifjú zarán-
dokoknak nevezi, „akik tudják, hogy életünk csak rövid
utazás”. De nem csak ők, mi „mindannyian vándorok,
kutatók, kalandorok, magányos harcosok, lemaradozók,
időnként csavargók és tévelygők, sőt menekültek va-
gyunk, néha pedig zarándokok is.... Milyen fiatalon el-
kezdünk már gondolkodni azon, hogy mi az utunk lényege,
mi az a cél, ahova ez az út vezet minket.”

A vallás – így Coles – az ember számára a szó leg-
szorosabb értelmében alapvető „táplálék, amely lehetővé
teszi tájékozódásunkat térben és időben”.

Ezt a megfigyelést mások is alátámasztják. Már évti-
zedekkel ezelőtt ezt írta Carl Gustav Jung: „Harminc éve
vannak pácienseim a Föld művelt országaiból. Sok száz
beteg fordult meg nálam. Túl az élet felén, vagyis a har-
mincöt felettiiek között egyetlen sem akadt, akinek végső
problémája nem a vallásos beállítódás lett volna. Igen,
végeredményben mindenki abba betegszik bele, hogy el-
veszítette azt, amit az élő vallások adtak híveiknek min-
den időben.”

Az Isten utáni vágy gyakran olyan embereknél tör
fel, akik már maguk mögött tudhatják a zaklatott élet ki-
sebb-nagyobb tapasztalatait. Gyakran azért kezdenek el
valami egészen mást keresni, mert jelenlegi életüket túl
fárasztónak, megterhelőnek vagy túl sekélyesnek, jelen-
téktelennek, egysíkúnak élik meg. Néhányan látszólag
„mindent” elértek, amit célul tűztek ki. De érzik, hogy
mindez nem táplálja a lelküket, hogy belül kudarcot val-
lottak, mert a mélyebb rétegekben lévő vágyaik kielégít-
etlenek maradtak.

Olyan ez, mint a testi éhség. Háttérbe szoríthatjuk, ha eltereljük róla a figyelmünket – egészen addig, míg ez életben maradásunkat nem fenyegeti. Akkor az elterelés már mit sem ér. Táplálékra van szükségünk, hogy ne haljunk éhen. Lelki életünkben is eljuthatunk arra a pontra, amikor már semmi nem védhet meg minket a kétségbeeséstől, csak maga Isten.

Ráismerhetünk az Isten utáni sóvárgásra, ha éberén figyelünk a jelekre.

2.

Isten utáni sóvárgásunk jelei

Néhány felvetés segíthet felderíteni ezeket a jeleket:

Miért nem tesznek minket soha teljesen elégedetté emberi kapcsolataink?

Egyre több ember válik rezignálttá, ha kapcsolataira tekint. Sok nő, akinek párkapcsolata zátonyra futott, mondja: most végre törődhetek magammal.

Ez a reakció azt mutatja, hogy a széthullott kapcsolatban nagy hiányosság volt: a személyiség túlságosan megrövidült. A nő nem tudta önmaga egyéniségét kibontakoztatni. Pedig egy boldog kapcsolat éppenhogy úgy működik, hogy bár az ember többé nem magára gondol, mégsem rövidül meg. Épp ellenkezőleg, élete így teljeseedik ki a szeretet által.

Két emberek csak akkor talál bensőségesen egymásra, ha az *én* és a *te egyszerre* fontos számukra – írja Kentenich atya. Ez saját énünkre is érvényes. A személyiség boldog kapcsolatokban fedi fel és bontakoztatja ki magát a legerőteljesebben. Kentenich atya felhívja a figyelmünket arra, micsoda „boldogságot jelent, hogy az ember magát »én«-nek, Istent és a másik embert »te«-nek szólíthatja.”

Ez a kívánságunk emberi kapcsolatainkban természetesen sosem teljesülhet. Mindig hiányzik valami. S éppen napjainkban fut zátonyra egyre több kapcsolat.

Jégpálotákkal teli világ

A probléma szemléltetéséhez Kantenich atya T. S. Eliot *The Cocktail Party* című komédiájára hivatkozik. Ebben egy széthullott házasságról van szó. A férfi számára, akit elhagyott a felesége, világossá válik, hogy ő ebben a kapcsolatban egyáltalán nem volt önmaga. „Ő, a feleségem tett engem azzá, ami vagyok..., a szereppel, amelyet újra és újra rám kényszerített... Nélküle végül már csak az üresség maradt. Amikor arra gondoltam, hogy elhagyott, megsemmisültem, megszűntem létezni. Oda juttatott, hogy nem tudok vele élni, mert elviselhetetlen, de nélküle sem élhetek, mert képtelenné tett bármiféle saját létre. Olyan helyé tette számomra a világot, ahol nem tudok élni, hacsak nem az ő feltételei szerint.”

Az asszony pedig felismeri, hogy a férjéről alkotott eszményképpel élt, melyet ő teremtett saját igényei szerint, s amely kivételülése annak, amire vágyott, és hogy ez méltánytalan volt a másikkal szemben.

Kantenich atya hozzáteszi: „Ilyen árnyképek tömegével találkozunk manapság. Ezért afelé tart a világ, hogy eljegesedett tájjá váljon, ahol számtalan jégpálotát, jégházat és jégkunyhót találunk.” Rámutat, hogy a magunk erejéből nem vagyunk képesek arra, hogy saját igényeinket és a szeretett emberéit összeegyeztessük. És mégsem tudunk beletörödni korlátainkba. Megmarad vágyunk, hogy egészen megértsenek és elfogadjanak minket. Ez azt mutatja, hogy valaki másnak közre kell működni abban, hogy emberi kapcsolataink boldogok lehessenek.

Vágy, amely soha nem teljesedik be egészen

Még azok a kapcsolataink is, amelyeket nagyon boldognak tartunk, magukban hordozzák ezt a beteljesületlenséget, ha máskor nem, akkor találkozunk vele, amikor a halál elválasztja tőlünk a másikat. Szent Ágoston ezt

Vallomásaiban képszerűen szemlélteti, amikor leírja, hogy mit érzett barátja halálakor: „Mély fájdalomban sötétség nehezedett a szívemre, és akárhová néztem, a halált láttam. Otthonom kínszenvedések, az apai ház értelmetlen boldogtalanság helyszíne lett. Minden, amit egykor megosztottam vele, szörnyű kinná vált, mert ő hiányzott nekem. Mindenfelé őt keresték szemeim, és nem találták, gyűlöltem mindent, mert semmi sem adhatta vissza, és senki sem mondhatta: Lásd, vissza fog jönni, mint egykor, ha egy időre el is tűnt.”

Ha a szeretett embert újra megtaláljuk Istenben, ha el tudjuk hinni, hogy ő Istenben továbbra is közel van hozzánk, csak akkor tud ez a fájdalom kapcsolatunk új szakaszához vezetni.

Boldog kapcsolatok iránti igényünk mutatja, hogy egész életünkben vágyunk arra, hogy találkozzunk azzal, aki a maga képére alkotott minket. Kentenich atya nagyon pontosan fogalmazza meg ezt: „Amióta az ember megteremtésekor találkozott Istennel, nem tud szabadulni Isten képétől (és ezzel együtt az Isten utáni vágytól sem).” – Minden kapcsolatunkban mindenekelőtt ezt az alapkapcsolatot keressük.

Egy újabb kérdés, amely figyelmeztet Isten utáni sóvárgásunkra:

Miért nem szabadulhatunk meg a félelemtől a világ összes biztosítása ellenére sem?

A félelem manapság jelentős tényező. Valaki így írt nemrég: Ma sokan vélik úgy, hogy az emberiség a pénz rabja lett. Valóban a pénz rabjai lettünk? Nem sokkal inkább a féleleméi? Milyen sok pénzt adunk ki, és milyen sokat spórolunk félelemből: félünk a haláltól, félünk, hogy valamit elveszítünk.

Félelem a félelemtől

Egy ismert biztosítótársaság a következő szlogennel reklámozza magát: Mindig jelen, mindig közel. „Majd a biztosítás segít, ha az ima nem segített” – írja Bertold Brecht egyik színdarabjában. „Nincs szüksége többé arra, hogy higgyen Istenben, ha vihar közeleg, de legyen biztosítva. Mert ez az, ami segít Önnek. Ha Isten ilyen kevésbé fontos, az kedvezőtlen a számára.”

Ma minden elképzelhető baj ellen biztosíthatjuk magunkat. De valóban biztonságban érezzük magunkat és nem félünk? Ha lekötnek mindennapi gondjaink, vagy éppenséggel az újabb és újabb szenzációk terelik el a figyelmünket, talán így tűnhet. Csakhogy a felszín alatt működnek az élettel kapcsolatos alapvető félelmeink. Az aggodalmak „skálájának” csúcsán sokak számára a súlyos betegségtől, a munkahely elvesztésétől vagy a hirtelen elszegényedéstől való félelem áll. Jónéhányan félnek attól is, hogy párkapcsolatuk tönkremegy. És végül állandóan félünk a különféle sorscsapásoktól.

Egyre világosabban látszik, hogy sok ember mindennapi biztonságérzete inkább a valóság háttérbe szorítását jelenti. Bárkivel – velem is – bármikor megeshet bármi. És mihelyt valakit valami ér a közelemben, a félelem belül megint felerősödik: nem én leszek-e a következő, aki súlyos beteg lesz, aki elveszti az állását, aki...

Félek, hogy rosszul járok

Ehhez jön modern félelemtényezőként az a nyomás, hogy életünket a lehető legkevesebb fájdalommal éljük le. Ha valaki a szenvedést nem kapcsolja ki a lehető legnagyobb mértékben (pl. olyan szülők, akik sérült gyermeküket vállalják, ahelyett, hogy elvetetnék), nem szolidaritást várhat a társadalomtól, hanem szemrehányásokat. A közvélekedés még mindig a következő: ki-ki oldja meg a sa-

ját problémáját. Ebből születik az újabb félelem: az, hogy hátrányos helyzetbe kerülünk.

Emögött is – a jó oldalát nézve – az áll, hogy vágyakozunk valaki után, aki mindennél többet tud adni, aki összes kívánságunkat be tudja teljesíteni, aki félelmeink szakadékát be tudja tölteni: vágyakozunk Isten után.

Dietrich Bonhoeffer, teológus, akit a nemzetiszocialisták börtönbe zártak és végül halálra ítélték, azt írja: „A világ a maga valóságában mindig félelmet kelt bennünk.” De „Isten meg akar minket vigasztalni, és aki vigaszban részesül, többet lát, és többet kap az egész világnál, övé az Istennel való élet. Semminek sincs vége, semmi sincs elveszve, semmi sem értelmetlen, ha Isten vigasztal.” Amit Bonhoeffer itt vigasznak nevez, az az alapérzés, annak a biztonsága, hogy Ő mindent határozottan kézben tart.

De Isten tényleg mindent kézben tart? Mit kezdünk akkor a szenvedéssel és a mai élet szörnyűségeivel?

Újabb kérdésbe botlunk, amely Isten utáni sóvárgásunkról tudósít::

Mit kezdünk rácsodálkozásunkkal és ijedtségünkkel?

Mindannyiunk életében vannak olyan események, amelyek nem rajtunk múlnak. Nem ez vagy az az ember tehet róluk. Látszólag semmi előzményük, és éppen emiatt rendítik meg bensönket. Csodálatot, hálát vagy – fájdalmas tapasztalatok esetében – belső megrendülést, ijedtséget váltanak ki belőlünk.

Csodálat, hála, áhítat

Egy 25 éves nő így válaszolt arra a kérdésre, hogy hogyan lett hívő: „Mintegy hat éve szenvedélyes bűvár

vagyok, és ha lehet, minden szabad percemet a víz alatt töltöm. Odalent fedeztem fel első ízben testközlelől, hogy milyen hihetetlenül nagy és szép az élet sokfélesége, milyen hihetetlen erő rejlik a teremtésben. A tengert sok dologban kicsinek és sebezhetőnek, más dolgokban épp ellenkezőleg, nagyoknak, hatalmasnak éltem meg. És egyszer csak hálát kezdtem érezni. Hálát azért, hogy itt van körülöttem, és hogy rövid időre a részévé válhattam. De ha hálát érzek, kell lennie valakinek, akinek mindezt megköszönhetem. Kell lennie valakinek, aki nekem, nekünk a tengert, a világot, és igen, az életet ajándékozta. De ki? Én megtaláltam a magam válaszát: Isten! És hálás vagyok azért, hogy találtam egy helyet, ahol felfedezhettem, és mindig újra felfedezhetem Őt!”*

Egy 32 éves nő hit nélkül nőtt fel. Egyetemi tanulmányai idején leendő férjén és annak szülein keresztül került kapcsolatba a katolikus hittel. Egyre erősebb lett benne a nyugalom és a biztonság érzése, és azt kérdezte magától: képes vagyok én is hinni?

Erre a válasz és a kívánság, hogy megkeresztelkedjen, nagyon váratlan, de jelentős pillanatban érkezett. „Akkor, amikor a nehéz szülés után a fiamat először tartottam a karomban. Abban a végtelenül boldog pillanatban hálát akartam adni valakinek, és abban a pillanatban pontosan tudtam is, hogy kinek mondhatok köszönetet, és hogy tudok hinni Istenben.”*

Egy férfi arra a kérdésre, hogy milyen tapasztalatok vezették hitre, így mesél: „Házasságunk öt évig gyermektelen volt. Az orvosok nem biztattak minket. A

---

* Ez és minden további csillaggal jelölt vallomás olyan emberektől származik, akik felnőttként találtak rá a katolikus hitre. In: Leo Nowak (Hg.), Un-glaublich, Benno Verlag Leipzig.

negyvenedik születésnapomon láttam a fiamat egy ultrahangfelvételen, amint az ujját szopja. Ebben a pillanatban megéltem Isten közelségét.”*

A teremtés nagyszerűsége, egy ember születésének a csodája olyan érzéseket: csodálatot, hálát, áhítatot keltenek bennünk, melyek kiragadnak a mindennapokból.

Megrázó szenvedés

Hasonló a helyzet fájdalmas tapasztalatok esetében. Ezek is kiszakítanak minket a mindennapi rutinból, azokból a folyamatokból, melyeket „kézben tartani” vélünk. Ezek az események néha kikökkentenek minket a megszokott kerékvágásból. Olyan hatalom tör be az életünkbe, amely fölénk kerekedik. Kicsinek és tehetetlennek érezzük magunkat. Ez megtéveszthet minket Isten létezésével kapcsolatban. Nem hiszek Istenben – mondja egy húszéves fiú –, mert már olyan sok szörnyűséget átéltem: baleseteket, amikor jó barátaim haltak meg, katasztrófákat stb. Nem tudom ép ésszel felfogni, hogy ilyen dolgok megtörténhetnek anélkül, hogy az Isten közbelépne, és segítene az embereknek.

De nem mutatja meg Isten ilyen helyzetekben is, hogy Ő távolabb lát, mint mi?

Ámulatba ejtő vagy borzongató események: mindkét esetben ugyanaz az Isten, akivel egészen közvetlenül találkozunk, aki szó szerint *lehengerel* minket.

Életünk csodáiban úgy tapasztaljuk meg Őt, mint aki felfoghatatlanul vonz magához. Lenyűgöző ereje semmihez sem hasonlítható.

Életünk fájdalmas eseményeiben teljesen másként éljük meg, olyannak, akinek az útjai megrázóan idegenek számunkra, akivel csak reszkető lélekkel találkozhatunk. De a döntő akkor is az Istennel való *találkozás*.

Égészen egyértelmű ez a bibliai Jób küzdelmében: miután Istennek kétségbeesetten mindent a szemére vet,

amit Isten „elkövetett” ellene, Ő egészen közéről mutatkozik meg neki. Ez az élmény mindent megváltoztat. Jób, akinek testi nyomora nem változott, szabadnak érzi magát, egészen más síkra emelkedett: „Azelőtt csak hírből hallottam felőled, most azonban saját szememmel láttalak. Ezért visszavonok mindent és megbánok, porban és hamuban!” (Jób 42,5f)

Mérhetetlenül mély istenélmény

Azoknak az embereknek, akiknek erős a hitük, személyes istenkapcsolatuk van. Ez az istenélmény ad nekik erőt. Ez sokakra mély benyomást tett Kentenich atya esetében is. Újra és újra nehéz terheket kellett hordoznia. A náci időkben több mint három évet kellett a dachau koncentrációs táborban szenvednie egyházi tevékenysége miatt. Néhány év múlva az egyház szakította el művétől, és sok rágalmat, szenvedést kellett eltűrnie, míg végül 14 év múlva mégis elismerték. A száműzetés időszakából, amelyet Kentenich atya az USA-beli Milwaukee-ban töltött, valaki a következő találkozást mesélte el. „Egyszer alkalmam nyílt arra, hogy alapítónkkal Milwaukee-ban egy csendes és kissé esős vasárnap délután hosszan sétáljak. Akkor ő beszélt Schönstatt történetéről, a fontos időszakokról, majd magától beszélni kezdett azokról az óriási nehézségekről, melyeket neki és művének újra és újra az útjába állítottak. Aztán egyre elgondolkodóbb lett, és egyre ritkábban szólt. Hosszú szünetek következtek, én meg nem mertem megszólalni. Amint kitért szenvedésének minden egyes állomására, érezhető volt, hogy újra átéli azokat. Aztán azt mondta: „Tudja, ez mind érthetetlen mérhetetlenül mély istenélmény nélkül.”

Mérhetetlenül mély istenélmény – ez a titkuk azoknak a nagy embereknek, akiknek sok próbát kell kiállniuk, és akik éppen ettől lesznek egyre szabadabbak és felszabadultabbak.

Más emberként megyünk haza

A nehéz élethelyzetek, fájdalmas tapasztalatok úgy hatnak a lélekre, mint az erős fájdalom testünk egy pontján: egész lényünkön eluralkodik, és csak arra koncentrálnunk, hogy túl legyünk rajta. Kentenich atya ezt képszerűen így fejezi ki: „Egész lényünk szinte oda van szögezve, beleragad a pillanatba. Isten azonban századokat lát át”, mérhetetlenül messzebbre és mélyebbre lát, mint mi. Tudja, hogy hosszú távon mit akar és tud az életünkben és az életünkön keresztül megvalósítani.

Amikor az ember egy mély istenélményből merít, vagy – mint Jób – a szenvedés állapotában ajándékkul kapja ezt az élményt, akkor már túljutott a nehezén. Egészen új távlatok nyílnak előtte. Ebből a tapasztalatból kiindulva mondja Kentenich atya, hogy „a szenvedés egészen félelmetes, ugyanakkor termékeny folyamatot indít el lelki életünkben”.

Egy kórházi lelkigondozót egy olyan fiatal házaspárhoz hívtak, amelynek első gyermeke holtan jött világra. Nem utolsósorban őszinte részvételével tudott nekik segíteni, hogy ne merevedjenek bele nagy fájdalmukba, hanem Istenbe panaszkodjanak, és benne szenvedjenek. „Mint akit az anyja vigasztal, úgy vigasztallak meg én is titeket.” (Iz 66,13) Izajásnak ez az igéje vált fontossá számukra ebben az időszakban. Ráadásul ezekben a napokban a fiatalasszony édesapja is meghalt. Felfoghatatlan, hogy milyen sok mindent el kell viselnie az embernek – írta a lelkigondozó. Amikor a kórházban elbúcsúzott a házaspártól, azt mondták neki: „Egészen más emberként távozzunk innen. Sok minden, ami eddig fontos volt számunkra, mellékessé vált. Új szemszögből látjuk az életet. Ez a tapasztalat el fog kísérni minket.”

Egy ilyenfajta elfogadást nem lehet kierőszakolni, ez kegyelem. De nem kaphatjuk meg anélkül, hogy készek ne lennénk Istenre hagyatkozni az ő titokzatos útjain.

A boldogság és a szenvedés között feszülő ív

Szenvedésen keresztül nem felemelő élmény. De ha Isten segítségével sikerül, hasonlókat élhetünk át, mint a rendkívüli boldogság pillanataiban: mindkettő világozóvá teszi számunkra, hogy az élet sokkal nagyobb és titokzatosabb, mint ahogyan azt a mindennapi tapasztalásban érzékeljük. Ez a tapasztalat megóv minket attól a lehúzó érzéstől, amely még rosszabb lehet, mint életünk némelyik szenvedése, attól az érzéstől, hogy „hiábavaló életet élünk, amelyben talán alig van fájdalom, de annál inkább ott van az értelmetlenség és az elveszettség tompa érzése”. (XVI. Benedek)

Ami emberré tesz minket, ami egyáltalán lehetővé teszi a boldogság megtapasztalását, az a csodálat és a megrázkódtatás között feszülő ív. Aki boldog akar lenni, annak arra is készen kell lennie, hogy fájdalmakat éljen meg. A kettő összetartozik, és mindkettő azt tudatosítja bennünk, hogy *többet* keresünk az anyagi jólétnél. Az élet értelmét keressük.

Isten létezése nélkül ezek az ősi emberi érzések értelmetlenek, céltalanok lennének. „Isten nélkül a világ abszurd, Istennel titok” – írja John Henry Newman bíboros.

Gondolkozzunk el Isten utáni sóvárgásunknak még egy jelén:

Miért nem hagynak minket hidegen a szent helyek és alkalmak?

Párizs, december 25., karácsony reggele. Ünnepi ismétlést a Notre Dame székesegyházban. A tömegben egy fiatal, 18 éves író. Nem hívő, csupán azért jött ide, hogy anyagot gyűjtsön írói munkájához. A liturgia nem tetszett neki különösebben, ahogy azt később elmondta.

Mivel nincs jobb dolga, a délutáni ünnepi vesperásra is elmegy. Később egész pontosan fel tudta idézni, hogy a kórus alatt, a sekrestyétől jobbra, a második oszlop mellett állt. A fiúkórus éppen a Magnificatot énekl, amikor hirtelen történik valami, ami megváltoztatja egész életét. Visszatekintve megpróbálja leírni: „Hirtelen megragadta valami a szívem: hittem. Olyan óriási belső bizonyossággal hittem, hogy egész lényem elragadtattottá vált, olyan erős meggyőződéssel hittem, olyan megingathatatlan bizonyossággal, hogy nem maradt hely még a legkisebb kételynek sem... Isten létezik, itt van. Ő valaki, éppen olyan személyes lény, mint én! Szeret engem, hív engem.”

A fiatalember, aki ezt átélte, a költő, Paul Claudel. 1886 karácsonya lett megtérése napja.

Idők, amikor Isten közelebb van hozzánk

Vannak bizonyos alkalmak, amikor Isten kiárasztja ránk kegyelmét. A mi vidékünkön különösen a karácsony olyan ünnep, amikor a korábbi évek vallásos vágya újra feléled. Már nem vagyok gyakorló keresztény – mondja egy ötvenes éveiben járó orvos. De a karácsonyi misére a Csendes éjjel muszáj elmennem. Minden évben. Az újságíró Matthias Morgenroth karácsonyi vallásosságról beszél, amely sok embernek belső oltalmat jelent egyik karácsonytól a másikig ívelően. Különösen karácsonykor keressük a vallást, mint lehetőséget, amikor az embereknek „elkezd csillogni a szemük, mert beléphetnek a szent légkörbe”. (M. Morgenroth)

A másik véglet, amely a maga módján szintén megmutatja, hogy milyen mélyen érintenek minket belsőleg ezek az ünnepek: karácsonykor megsokszorozódnak a kétségbeesésből elkövetett tettek. Az emberek még fájdalmasabban élik meg ilyenkor, mint máskor, hogy vágyaik nem teljesülnek, mert nekik csak a „csomagolás”

maradt, de a vallásos tartalom, az örömhír már nem éri el őket. A vallási ünnepek, amikor Isten megfoghatóbb, mint a hétköznapiakban, sokakat a mélybe taszítanak.

Beöltözési ünnepséget tartanak fiatal nővéreknek, akik megkezdik életüket a schönstatti Mária-nővérek közösségében. Az ünneplők között van az egyik novícia bátyja, aki teljesen elfordult a hittől, csak a húga kedvéért jött el, és már előre kijelentette, hogy a vallásos csinnadratta nem érdekli különösebben. Néhány héttel az ünnepség után megrendülve írja húgának: „A templomi légkör, az énekek szövege, a sok ember, akik tényleg hisznek, és a Ti örömtök abban a pillanatban, ez az egész magával ragadott. Azt gondoltam, mégis lennie kell Istennek, ha mindez lehetséges. Soha nem felejttem el azt a pillanatot.”

Honvágó Isten után

Vonzóerőt gyakorolnak az emberekre bizonyos vallásos helyek is, ahol Isten érezhetően közelebb van. Kentenich atya ezt azzal magyarázza, hogy e helyeken ébred fel az emberben a honvágó első és utolsó otthona: Isten után.

Egy szent városról, Venetáról szóló legendára hivatkozik, amely a monda szerint a tenger mélyére süllyedt. „A hajósok, akik elhajóztak fölötte, bizonyos időpontokban harangszót hallottak a tenger fenekéről. Veneta a mai modern emberiség, az én szívem, a lelkem, én vagyok. Csendes óráinkban bennünk, modern emberekben feltör a vágy Isten után, mint a harangszó a tenger mélyéről. A legerősebben akkor, amikor az ember kimondottan természetfeletti légkörben tartózkodhat.”

Az emberben, mondja másutt, kiolthatatlan vágy él a „valódi természetfeletti légkör iránt”. Ez a vágy „jelentős formája az örök honvágynak... Az örök honvágó vágy az örök, a végtelen után, olyan honvágó, amely sohasem teljesülhet be és elégülhet ki itt a földön. Szent Ágoston ezt

a folyamatot így írja le klasszikussá vált soraival: Nyugtalan a szívünk, ó Isten, amíg benned meg nem nyugszik!” (J. Kentenich)

Ez a vágy Isten után, a természetfeletti világ után elnyomható, „félre is vezethető, de hosszú távon nem lehet túlharsogni, semmibe venni”. (J. Kentenich) Isten maga ébreszti fel bennünk újra és újra ezt az éhséget.

A dán filozófus, Sören Kierkegaard azt írja erről naplójában: „Mint a halász, aki kivetette a hálót, felzavarja a vizet, így csalogatva magához a halakat, hogy annál többet fogjon; mint a vadász, aki a hajtók csapatával az egész terepet bekeríti, és a vadat odahajtja, ahol majd lelövik őket, úgy űzi Isten is az embert a nyugtalanság segítségével, mert azt akarja, hogy az szeresse Őt.”

Miért nincs oly sokaknak mégsem szükségük Istenre?

A filozófus Robert Spaemann megfordítja ezt a kérdést, amikor azt mondja: olyan ez, mint az az ember, aki nem érez többé éhséget, és éppen ezért életveszélybe kerül. Az ember számára ma „minden azon múlik, rájön-e, hogy szüksége van Istenre, mint ahogy sok múlik azon is, hogy van-e étvágya az evéshez”. (Spaemann)

A lélek éhségét sokszor a boldogság utáni és beteljesedett kapcsolatok iránti éhségként éljük meg. De a „jóllakási kísérletek” gyakran túl kevesek ahhoz, hogy eljutassanak Istenig. Sok ember egyáltalán nem jut el odáig, hogy Istent keresse. Túl nagy a kínálat, amely úgy tűnik, gyorsabb jóllakást ígér: a legújabb film, egy további elfoglaltság, egy csalogató hétvégi ajánlat.

Ilyenkor a hit marad alul, mert hinni tanulni nem egyszerű. A kereszténység nem az, aminek sokan hiszik, „kilúgozott oltalmazó vallás”. (H. Schnädelbach) És

mégis érvényes, hogy az Isten utáni őserejű éhséget, amely minden emberben megvan, csak Isten tudja csillapítani. Semmi más nem elégítheti ki.

„Hinni kell Istenben, és ha valakiben nincs meg a hit, nem valami szenzációs örülettel kell a helyét betölteni, hanem keresni, keresni” – írta az orosz író, Anton Csehov már több mint száz éve.

Az angol író, Gilbert Keith Chesterton így magyarázza: „Ha az emberek feladják a hitüket, nem a semmi-
ben hisznek, hanem minden lehetségesben. Ez a próféták esélye – és ők tömegével jönnek.” Ezek a „próféták” érzékekre ható ajánlatokkal kecsegtetnek, amelyek a lélekben rövidebb-hosszabb idő után mégiscsak űrt hagynak maguk után. Így a keresés kezdődik előlről. Ma sok ember feladja anélkül, hogy beteljesedést talált volna. Nem teszik fel többé a döntő kérdéseket, egyik napról a másikra élnek. Mások tudják: több kell, hogy legyen az élet annál, amit eddig elértem és megéltem. Ők tovább keresik Istent, akár tudatában vannak, akár nem.

De hogyan található meg Isten?

3.

Minden érzékszervünkön keresztül Istennel találkozunk

„Ami kezdettől fogva volt, amit hallottunk, amit a szemünkkel láttunk, amit szemléltünk, és amit a kezünkkel tapintottunk: az élet Igéjét hirdetjük nektek. Igen, az élet megjelent, láttuk, tanúságot teszünk róla, és hirdetjük nektek az örök életet, amely az Atyánál volt, és megjelent nekünk. Amit láttunk és hallottunk, azt nektek is hirdetjük, hogy ti is közösségben legyetek velünk. Mi ugyanis az Atyával és az ő Fiával, Jézus Krisztussal vagyunk közösségben. S azért írjuk ezeket nektek, hogy örömünk teljes legyen.” (1Jn 1,1-4)

Ez a szöveg a II. század első feléből származik, abból az időből, amikor a fiatal kereszténységnek el kellett határolódnia a tévtanításoktól és a hit hibás formáitól.

János ezért bizonyítékokat sorol, amelyek szavatolják a hiteles istenélményt: Jézust, az „élet Igéjét” saját szemünkkel láttuk, hallottuk, kezünkkel érintettük Őt, szóltunk hozzá.

Ki ne akarná Istent ilyen „megfoghatóan” megélni? Külső érzékelésünknek, amelyről itt beszél a Szentírás, van belső megfelelője: belsőleg is láthatunk, hallhatunk, beszélhetünk, tapinthatunk, ízlelhetünk.

A következőkben próbáljunk meg e belső érzékelésünk útján haladni a valódi istenkapcsolat felé.

„Amit láttunk”: meglátjuk Istent

Vannak nők, akiknek fiatal korukban a hit és a valósággyakorlás kikerült a látóterükből. Egyszerűen más volt fontosabb. Aztán később gyerekeik révén újra kapcsolatba kerülnek mindezzel: vallásos alkalmak az óvodában, elsőáldozás stb. Sokszor úgy érzik magukat, mint az a templomlátogató, aki azt mondta a lelkésznek: nem jövök többet istentiszteletre! Nem azért, ahogy és amit Ön prédikál. Hanem azért, mert valahányszor a templomba jövök, az az érzésem, hogy egy olyan film második részét nézem, amelynek az első részét nem ismerem. Olyan Istenről beszél, akit én nem ismerek, és akit nem tudok megközelíteni.

Ahhoz, hogy hinni tudjunk, el kell jutnunk Istenhez, meg kell ismernünk Őt olyannak, amilyen igazán. Valójában éppen fordítva van: Isten az, aki el akar jönni *hozánk*, aki minden embert személyesen keres. A mi feladatunk pedig, hogy felfedezzük Őt.

Isten igen eltérő utakon akar velünk találkozni. Egyikünkkel egy rendkívüli eseményben, amely úgy jön, mint derült égből a villámcsapás. Másikunknak lassan mutatkozik meg, hasonlóan a fényképhez, amely fokozatosan válik láthatóvá az előhívó folyadékban. De egész biztosan minden embernek személyes tapasztalatokat nyújt.

Istennek kell, hogy legyen arca

Robert Coles, aki sok gyereket megkérdezett az istenképéről, érdekes megfigyelést tett: arra a kérésre, hogy rajzolja le Istent, a mintegy 300 gyerekből szinte mind csak egy arcot rajzolt. Egy kilencéves kislányt megkérdeztek, hogy nem akarna-e többet lefesteni Istentől: Nem – válaszolta –, és így magyarázta: „Ha Istenre gondolok, mindig csak az arca jut eszembe. Az arcán kí-

vül nem tudok mást elképzelni.” Egy másik kislány azt mondta: „Nem tudom pontosan, hogy néz ki Isten, de hát arca kell, hogy legyen.” Egy tizenkét éves fiú azt emelte ki, hogy ő Istent mosollyal az arcán képzei el, „mert Ő szeret minket, és azt akarja, hogy mi is szeressük Őt. Mondta a tanárunk, hogy Isten arca a szeretet arca”.

Az ember nagy vágya, hogy Istent megláthassa, hogy szemlélhesse Őt. Pál ezt írja a korinthusiakhoz írt első levelében: „Ma még csak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről színre.” (1Kor 13,12)

Az, hogy lássuk Őt a maga valójában, csak az örök-kévalóságban lesz lehetséges. De Isten minden egyes megtapasztalása belső pillantás Őrá, Isten személyes kapcsolatteremtése velünk. És ez az, amit keresünk. Kentenich atya istenélmények utáni éhségről beszél, melyet minden ember magában hordoz.

Isten sokszor sajátóságos utakon vezet minket, hogy megmutatkozzon nekünk.

Isten még az előadóterembe is eljön

Egy fiatal nő meséli, hogy egy évfolyamtársával jól megértették egymást az egyetemi évek alatt anélkül, hogy szorosabb kapcsolat alakult volna ki köztük. Aztán ő Párizsban folytatta tanulmányait, a fiú pedig az USA-ban. Megvolt nekik egymás mobiltelefonszáma, de nem tartották a kapcsolatot. Egy délután ez a fiatal nő egy párizsi templomban ült egy Mária-szobor előtt. Vágyat érzett arra, hogy megtudja, hogyan tovább. Így arra kérte Isten anyját, mutassa meg neki, hogy lépjen-e közelebbi kapcsolatba az USA-ban lévő fiatalemberrel, vagy másik utat válasszon. Néhány perc múlva, amikor elhagyta a templomot, csörgött a telefonja: ez a fiatalember jelentkezett, és közölte, hogy szorosabb kapcsolatba szeretne kerülni vele. Hónapok múlva – közben összebarátkoztak – a lány megkérdezte, hogy mi történt azon a napon, ami-

kor őt felhívta. Előadás közben történt – mondta a fiú. – Egyszer csak eszembe jutottál. Mintha belső késztetést éreztem volna: ha nem hívom fel most rögtön, elveszett számomra. Így azonnal kimentem a teremből, és felhívtalak.

Háborús tapasztalat

A második világháborúban történt. Egy hadikórházat sürgősen át kellett telepíteni a közeledő front miatt. Egy fiatal orvos azt a parancsot kapja, hogy az ápolónővérekkel és a vöröskeresztesekkel együtt azonnal utazzon a hadisebesülteket szállító vonat után. Otthonától távol átveszi a hadikórház vezetését. Akkor érkezik a hír, hogy a feleségét kórházba szállították, megoperálták, és most – szintén a közeledő front miatt – egy másik vonattal Berlin felé viszik. Az orvosnak semmiféle lehetősége nincs, hogy segítsen feleségének, és nagyon aggódik.

Nem sokkal ezután, télen, még sötétben, egy reggel a szentmisére tart át a városon, amelyben állomásoznak. Ekkor szembejön vele valaki, elmennek egymás mellett, és ő elképed: nem a felesége? A nő is összerendez. Az orvos a nevéen szólítja, felismerik egymást. Mivel Berlin megtámadása várható volt, az asszonyt is, mint minden jární képes beteget, felszólították, hogy meneküljön. Így állapota ellenére az első vonattal elindult anélkül, hogy tudta volna, hol fog véget érni az útja. És most otthonától távol egy idegen városban találkozik a férjével is, és biztonságban is van.

Ma már mindketten nagyon idősek. De még mindig mélyen megrendülnek, amikor Isten szeretetteljes gondoskodásának ez a jele kerül szóba.

Rendőrségi bevetés következményekkel

Egy nő meséli, hogy gyerekként valami vonzotta a templomba, elsősorban karácsonykor és húsvétkor. „Minden alkalommal, amikor elmentem az istentiszteletre,

olyan melegséget és védettséget éreztem, amit nem lehet szavakba önteni. Ezek a pillanatok elkísértek felnőtt életembe.” De ez a nő nincs megkeresztelve, és sosem volt bátorsága, hogy közelebről foglalkozzon a hittel.

Egy nap – huszas évei közepén, már rendőrként – helyszínelésre hívják ki egy szörnyű balesethez: egy férfi gondatlanságból súlyosan megsebesítette legjobb barátját. A mentősök a sebesült életéért küzdenek, a baleset okozója kétségbe van esve. Amikor barátja a helyszínen meghal, a férfi iszonyatosan összetörik. A rendőrnő elhátározza, hogy papot hív lelki segítségnyújtásra. A pap odaadón törődik a kétségbeesett férfival.

A rendőrnő számára mindaz, amit a pap a férfinak mond, nagyon érdekes, ugyanakkor rengeteg kérdést vet fel. Újra érzi a vágyat, hogy többet tudjon meg hitről és egyházzal.

Ez után az élmény után többé nem tud megnyugodni. Hónapokkal később összeszedi minden bátorságát, és felkeres egy katolikus plébániát, hogy végre beszélgeszen egy pappal a hitről és megválaszolatlan kérdéseiről. Csenget – és ugyanaz a pap áll előtte, akit akkor a baleset helyszínén megismert. „Abban a pillanatban világos volt számomra, hogy ez volt a helyes döntés. Mert ez nem lehetett véletlen.”*

Azóta egy húsvéti éjszakán ez a fiatal nő megkeresztelkedett, és nagyon boldog, hogy rátalált a hitre.

Egy nem mindennapi tapasztalat

Istennek sokféle módja van arra, hogy az emberekkel találkozzon. Isten megtapasztalása mélyebben érint minket, mint sok minden más. A vallásos élmény az emberi lélek legmélyéig hatol – mondja Kentenich atya –, megragadja a szívünket, eljut még a tudattalan mélységekbe is. Ez mutatja, hogy milyen jelentős egy ilyen élmény. Nemcsak Istenhez való viszonyunkat határozza meg.

Megváltoztatja az élethez mint egészhez való hozzáállásunkat. „A vallás... egzisztenciális kérdés: a teljes ember Istenbe való kapaszkodása.” (J. Kentenich)

Sem a vallásos ismeretek, de még a szándék sem elég önmagában ahhoz, hogy életünket Istennel éljük. Csak akkor leszünk valódi értelemben vallásosak, amikor egy vallásos élményen keresztül meglátjuk Isten „arcát”. Szomjazunk Istenre, de egyidejűleg érezzük az örömet is, hogy ez a szomjunk oltható. „Aki megízlel, még jobban kíván, s aki iszik belőlem, még jobban szomjazik.” (Sir 24,21) Vagy kicsit másként fogalmazva: „Aki egyszer megízlelte Istent, az nem tud szabadulni tőle többé. Mert még jobban kívánja.” (Meisner bíboros)

Minden valódi Istennel való találkozás után még többet kívánunk, minden találkozás kapu, amelyet Isten maga nyit ki nekünk. De csak *kapu*: szabad akaratunkból kell bemennünk rajta. Isten vár ránk, hív minket. De nem kényszerít minket boldogságra.

Meg kell tanulnunk meglátni a valódi Istent

A további lépések gyakran nem kötődnek intenzív élményekhez. Erőt kívánnak. Paul Claudel – akinek karácsonyi megtéréséről már szó volt – beismeri, hogy az „Isten létezik, itt van, szeret engem”. Mély megtapasztalását követően még négy év nehéz küzdelem következett, amíg életét hitére tudta építeni.

Neki ez olyan nagy harc volt, hogy végül ezt írta: „A fiatalok, akik olyan könnyelműen eldobják maguktól a hitüket, nem tudják, hogy mibe kerül újra visszakapni, hogy milyen szenvedésekkel kell ezért fizetniük.”

Sok ember bukik el ezen a ponton. Van egy vallásos élményük: egy film, egy esemény, egy haláleset megmozdít bennük valamit. Azt érzik: változtatni akarok az életemen. De nincs erejük, hogy a következő lépést meg-

tegyék, hogy elinduljanak Isten felé, hogy „közelről” is megismerjék, hogy magukhoz engedjék.

Mások elbuknak hitükben, mert istenképük nem nő velük. Megrekednek a gyermeki hit szintjén. Amikor az élet keményen bánik velük, és Isten érthetetlené válik számukra, hitük véget ér.

Ide kívánczik egy idézet Lev Tolsztojtól, az orosz írótól: „Ha nem hiszel többé abban az Istenben, akiben korábban hittél, akkor ez attól van, hogy a hitedben valami tévedés volt, és azon kell fáradoznod, hogy jobban megértsd, mit nevezel Istennek. Ha egy vadember nem hisz többé a fabálványában, akkor ez nem azt jelenti, hogy nincs Isten, hanem csak azt, hogy nem fából van!”

Egy tapasztalat az emberi kapcsolatok köréből

Isten valódi megközelítésében segíthet nekünk egy emberi tapasztalat: ha tisztelünk valamilyen híres személyiséget, megvan annak a veszélye, hogy egy bálványért rajongunk, amelynek a valódi személyiséghez nincs sok köze. Tisztábban látjuk ezt a személyt, ha hitelt érdemlő könyveket olvasunk vagy filmeket nézünk meg róla. Még hitelesebb lenne, ha közvetlenül megismernénk a környezetét: a barátait – hogyan viszonyulnak hozzá, mit mondanak róla, ő hogyan bánik velük –, a családját: milyenek magánemberként? De a legjobb, ha megismerkedünk vele, és meghallgatjuk, hogy mit mond saját magáról.

Hasonló ehhez az, amikor Istenhez akarunk közelebb kerülni: Isten megmutatta magát nekünk Fiában. Azon kell fáradoznunk, hogy megismerjük Őt, hogy meghallgassuk, amit azok mondtak róla, akik életében közel voltak hozzá. Csak így tudunk valóság-hű képet alkotni Istenről. Isten, akiben mi, keresztények hiszünk, megfoghatóvá vált Jézus Krisztusban.

A zsidókhoz írt levélben olvassuk: „Azelőtt Isten a próféták útján több alkalommal és többféle módon szólt őseinkhez. Ebben a végső korszakban Fia által beszélt hozzánk.” (Zsid 1,1-2)

Isten beszél. Ez nem magától értetődő. Sok vallásban másként van: isteneik elérhetetlenül messze vannak. A mi Istenünknek arca van Jézusban. Átala beszél hozzánk. „Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik, őt hallgassátok!” (Mt 17,5)

Hogy olyannak lássuk Istent, amilyen – hogy mélyen megtapasztaljuk őt –, meg kell tanulnunk *hallani*. „Ami kezdettől fogva volt, amit *hallottunk*” (1Jn 1,1), az élet Igéje, arról teszünk tanúságot, olvastuk fentebb.

„Amit hallottunk”: a szó, amely megváltoztatja az életet

Itt van például a nagy zeneszerző, Georg Friedrich Händel. Egyszer már el kellett szenvednie egy súlyos sorscsapást: szélütés okozta féloldali bénulást. Senki nem hitte igazán, hogy valaha még komponálni fog. De vasakarattal újra megtanult mozogni. További nagy művek következtek. Aztán úgy tűnt, minden összeesküdött ellene. A politikai viszonyok miatt a színházak üresek maradtak, Händel adósságokba keveredett. Alkotó ereje alábbhagyott. Lehangothság vett erőt rajta. Megtört, kétségbeesett ember lett, akinek el kellett rejtőznie hitelezői elől. Csak éjszaka mert kimenni a házból.

Amikor egy augusztusi estén sétájáról rezignáltan és ihlet nélkül hazatért, az asztalán egy csomag feküdt. Kinyitotta. Charles Jennens, aki már írt néhány szöveggönyvet a számára, arra kéri, hogy ő, a zene nagymestere, fogadja el szerény költeményét. Händel ezt gúnyolódásnak veszi, dühében széttépi a levelet, és megpróbál alud-

ni. De nem tud. A szövegekönyv, amelybe bele sem olvasott, nem hagy neki békét. Felkel, a dolgozószobájába megy, és a lámpát a füzet fölé tartja. Látja a címet: A Messiás. Nyugtalanul felnyitja a címoldalt, és elkezd olvasni: „Ne félj!” (Iz 40,9) Olyan ez az ige, mintha álomból ébresztené. Tovább olvas. „Így szól az Úr”. Olvas és olvas: „Gyertek hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok, s akik terhet hordoztok – én megkönnyítlek titeket.” (Mt 11,28) A Biblia minden egyes szavával világosabb lesz számára, hogy ezen az éjszakán hozzá szól Isten Igéje. Mélyen megrendülve kezdi el megzenésíteni a művet. Három hétig dolgozik rajta éjjel-nappal, nem beszél senkivel, mintha másik világban járna, teljesen a nagy műnek szenteli magát. Csupán három hét alatt elkészül vele.

Az oratórium újra dicsőséget szerez neki. Amikor az érte járó pénzről akarnak vele beszélni, határozottan azt mondja: „Nem, semmi pénzt ezért a műért. Soha nem akarok ezért pénzt elfogadni, soha, én tartozom érte. Minden pénz legyen a betegeké és a raboké. Mert én magam is beteg voltam, és meggyógyultam tőle, rab voltam, és szabaddá tett engem.”

Az Ige a Biblia szavaiban

Az eltelt két évezred alatt a Biblia mondatai sok ember életét megváltoztatták. Minden egyes mondata annak az Igének a kifejtése, amelyről János evangéliuma azt mondja: „Az Ige” – Isten Fia – „testté lett.” (Jn 1,14)

A nagy teológus, Karl Rahner így fejt ki ezt a bibliai helyet: „Isten az ő utolsó, legmélyebb, legszebb szavát a testet öltött Igében adta a világnak, azt a kijelentést, amely többé nem vonható vissza... És ez így hangzik: Szeretlek, te világ és te, ember!”

„Szeretlek, te ember!” Jézusnak ez a még halálon túl is tartó szeretete az embereket minden korban megrázta. Nincs még egy olyan vallás, amelyben Isten ilyen messze

menne a teremtményeiért való odaadásban, mégpedig mindenkiért külön-külön. Pál megrendülten így ír: „...szeretett és feláldozta magát értem.” (Gal 2,20)

Egy 35 éves férfi, aki felnőttként jutott hitre, így válaszolt arra a kérdésre, hogy mi fogta meg különösen a hitben: „Az a gazdagság, amely Jézus sajátja. Mindig újat és újat tudhatok meg róla a Bibliából... Néhány hónappal ezelőtt még nem túl sokat tudtam a Bibliáról és a Bibliából, de még soha semmi nem fogott meg úgy, mint Jézus működése.”*

Minden kornak szól, nekem is

Kentenich atya a nemzetiszocializmus idején a dachau koncentrációs tábor foglya volt. Ott megismerkedett egy kommunista fogollyal. Bizalmas kapcsolat alakult ki köztük. A fogoly sokat beszélgetett vele, és támaszra lelt benne. Kentenich atya soha nem próbálta megtéríteni.

Amikor ezt a foglyot áthelyezték egy másik táborba, mindent megköszönt Kentenich atyának, és valamiképpen ki akarta fejezni háláját. Erre Kentenich atya így válaszolt: ha örömet akar szerezni nekem, ígérje meg, hogy minden nap elolvas valamit a Szentírásból.

Kentenich atya meg volt győződve róla, hogy ha valaki rendszeresen olvassa a Szentírást, és őszintén vágyik Istenre, megtalálja. „A Szentírás minden korban érvényes, tehát számunkra is” – mondta egyszer.

Vannak helyzetek, amikor ezt nagyon közvetlenül éljük át. Egy asszony meséli, hogy rákkal kellett megoperálni. Nagyon félt és nagyon el volt keseredve. Az édesanyja meglátogatta előtte, és elhozta neki az Útmutató aznapi Igéjét:

„Irgalmában meglátogat minket a Magasságból, hogy világosságot adjon az embereknek, akik a sötétségben és a halál árnyékában ülnek.” (Lk 1,78f)

„Ez az Ige – mondja az asszony – kísért engem a műtét utáni nehéz időkben. Az a remény, hogy Isten itt, a halál árnyékában meg fog látogatni engem, hogy rám ragyog a fény a magasból ebben a sötét pillanatban.” Elmesélte, hogy erre a „látogatásra” várva hogyan jutott túl a kórházi napokon, és hogyan lett ez az időszak egészen különleges megtapasztalássá.

A Szentírás szavai nem mindig érintik ilyen közvetlenül az életünket. Sokkal gyakoribb az, hogy nekünk kell megtalálni az összefüggést az életünkkel. Kentenich atya három kérdést fogalmaz meg, amely segít minket ebben: „Mit mondott nekem *Isten* a hallott igazságok által? Mit kell mondanom *magamnak*? Mit mondok most *Istennek*?”

A Könyv, amely engem olvas

Máriáról azt mondja az Írás, hogy amit nem tudott közvetlenül megérteni, azt emlékezetébe véste és szívében gyakran elgondolkozott rajta (vö. Lk 2,19.51). A fenti három kérdés segít abban, hogy szívünkben forgaszuk, és saját élethelyzetünkre vonatkoztassuk a Biblia szavait.

Így a Biblia olyan könyvvé lesz, „amely engem olvas”. Egy egyszerű tanzániai asszony fogalmazott így, aki állandóan magával cipelte óriási Bibliáját, s ezért a falu lakói már kinevették. Egyikük megkérdezte tőle: Miért mindig csak a Bibliát olvasod? Hiszen olyan sok könyv van, amit olvashatnál. Ekkor az asszony letérdelt, a magasba tartotta a Bibliát, és azt mondta: Igen, természetesen. Nagyon sok könyv van, amit olvashatnék. De csak egy olyan könyv van, amely engem olvas.

Egy könyv, amely engem olvas! Nyilvánvaló, hogy a bibliai történetek egy teljesen más korból és kultúrából származnak. De a bennük rejlő igazság a mi életünket is meg tudja világosítani, a mi életünkben is segítség lehet.

„A Biblia csupa olyan régi történetet tartalmaz, amely minden nap újra megtörténik.” (R. Huch)

Hogy is van ez? Saját életünket, az eseményeket, az emberekkel való találkozásainkat a Szentírás tükrében nézni? Valaki a következőket mesélte: „Útban egy munkacsoporthoz, a reggeli áhítatot hallgattam a rádióban. A lelkész arról beszélt, hogy az Úr az én pásztorom. Akkor azt gondoltam: kíváncsi vagyok, Istenem, hogy ma hogyan mutatod meg nekem, hogy pásztor vagy! A munkacsoportban egy kollégámtól »véletlenül« megkaptam egy olyan személy telefonszámát, aki az általunk megbeszélt ügyben illetékes. Este hét személyt sikerült megnyernem egy rendezvényre. Az irodából hazafelé még egy szivárvány is üdvözölt. Az Úr valóban az én pásztorom!”

Minden sarkon Isten vár

Kentenich atya ebben az összefüggésben egy olyan kifejezést alkalmaz, amit a francia jezsuita Jean-Pierre de Caussade használt először: „A pillanat szentsége. Hogy ez mit jelent?... Mit értünk szentségi jellegén? Hogy egy külső esemény a belső kegyelem szimbóluma.” (J. Kentenich) Egy külső történés mögött Isten szeretetteljes odafordulása rejlik. Carlo Caretto ezt egy képpel fejezi ki: „A valóság az a jármű, amelyen Isten eljön hozzám. Így sokkal előbb módon találkozom Vele, mint azokban a szép gondolatokban, amelyeket gondolok róla.”

A napi események, egy szó, amely egész nap jár a fejekben, egy ember pillantása, amely nem hagy nyugodni, egy hír, amelynek örülök vagy amely elrettent: ez mind az a „jármű”, amelyen Isten az életembe akar jönni. Ezért fontos, hogy egész nap éberek legyünk: hol van Isten ebben az eseményben? Mit szeretne mondani nekem? Mit akar adni nekem? Egyáltalán elérhető vagyok számára?

Hol vannak „Isten rejtett megjelenései az életünkben”? (J. Kentenich) Bárhol lehetnek. „Minden sarkon

Isten vár – mondja egy fiatal nő –, ez teszi izgalmassá az életet. Ki szalasztja el szívesen az alkalmat, hogy találkozzon a Legnagyobbval, aki csak létezik?”

Isten beszél, de csendben, a maga módján

Aki egyszer elkezdte nyomon követni Istent az életében, az újra és újra a nyomára bukkan. Apróságok is fontossá válnak. Egy asszony mesélte, hogy késő este úton voltak a férjével. „Mivel a férjem sötétben nem lát túl jól, aggódtam, hogy az utolsó órát végig tudja-e vezetni. Mielőtt feltettem volna a kérdést, előbukkant az égen a telihold, és fénye a házunk ajtajáig kísért minket.”

Egy másik asszony előadást tartott. Utána úgy érezte, hogy nem sikerült mondandóját úgy átadni, ahogy szeretne volna. Csalódottság vett erőt rajta. Ekkor pillantása a keresztre esett, és Krisztus jutott eszébe: milyen sok félreértést, sőt elutasítást és gyűlöletet kellett elviselnie. Ez a felismerés segített neki, hogy feldolgozza csalódását.

Julian Green egyik regényében egy öreg pap-író, név szerint Duguet szájába a következő mondatot adta: „Mivel egyedül Istenre kell hallgatnunk, ezért csendben szól hozzánk, a maga módján. A legkisebb zaj is elnyomja a hangját.”

Gyakran először belül kell elcsendesednünk, hogy észrevegyük, milyen közel van hozzánk.

Valaki a következő, Kentenich atyával kapcsolatos élményét mesélte el: „Egy este, amikor egy parkban sétáltunk – már majdnem egészen sötét volt –, arra kért, hogy maradjunk teljesen csendben. Megálltunk, semmi sem mozdult – sem levél, sem madár, semmi –, teljes csend, még szellő sem fújdogált. 3-4 perces szünet után azt kérdezte: érzi a Jóistent?”

„Isten csendben szól hozzánk, a maga módján. A legkisebb zaj elnyomja a hangját.”

Fontos, hogy megtanuljunk meghallani Isten halk hangját, hogy megtalálhassuk Őt az életünkben.

Aki hall, annak válaszolnia is kell. Isten törekszik velünk a párbeszédre. Ezzel a szájra irányul a figyelmünk.

Akivel beszéltünk: az engem valóban meghall(gat)ó Isten

A Filippi levélben ezt az útmutatást kapjuk: „Ne aggodjatok semmi miatt, hanem imádságban és könyörgésben mindenkor hálaadással terjesszéték kéréseteket az Úr elé.” (Fil 4,6)

Itt nyilvánvalóan a kérő imáról van szó: ahelyett, hogy „agyonaggódjuk” magunkat, Istenhez, a mi Atyánkhoz kell fordulnunk, és neki kell elmondanunk „imádságban és könyörgésben” a kéréseinket.

A könyörgés és a hálaadás

A könyörgés valószínűleg a legnépszerűbb imaforma. De megvannak a maga buktatói.

Egy 29 éves férfi meséli, hogy tízévesen – nem volt megkeresztelve – a nagymamájának köszönhetően kezdett felfigyelni Istenre. „Ugyan a nagymama nem volt már gyakorló keresztény, de úgy tűnt, még hordozza magában Istent, akihez számtalan imája szállt a háború alatt, amikor a férje bevonult, és ahonnan nem tért többé vissza. Ez az Isten, akiben hinni mindennek ellenére sem fáradt el, hatással volt rám. Többet akartam tudni róla.

Így elhatároztam, hogy minden nap elolvasok egy oldalt abból a Bibliából, amit rám hagyott. És elhatároztam, hogy imádkozom. De erről is csak homályos elképzelésem volt. Senki sem mutatta meg vagy magyarázta el. Tehát csak azért imádkoztam, hogy kérjek valamit. Egy este, amikor anyám munka után nem jött haza és én

a villamosmegállóban kétségbeesetten le-föl járkáltam, félve és aggódva, hogy baja esett, igen, akkor könyörögtem a Jóistennek, hogy anyám szálljon le a következő villamosról. Amikor másnap reggel megérkezett, elfelejtettem Istent.” Egy másik alkalommal egy barátja kedvéért részt vett a betlehemes játékban, erre az alkalomra meg kellett tanulnia a Miatyánkot kívülről. „Ez volt az én gyermeki hitem... – imádkozásom egyszer koldulás volt, máskor kívülről megtanult vers. És senki sem lehelt életet ezekbe a halott dolgokba.”*

Ez a fiatalember nagyon világosan érzékelte, hogy mi különbözteti meg az ő kérő imádságát a nagyanyjájától: saját imájának nem volt „lelke”. Miközben a nagyanyja sohasem fordított hátat Istennek, mégha Isten látszólag nem is hallgatta meg az imáját, ő abban a pillanatban elfordult tőle, amint minden rendbe jött.

Az imához kölcsönös kapcsolatra van szükség

A hála az a lelkelet, amely könyörgésünket megóvjá a torzulásoktól: „*hálaadással* terjesszék kéréseiteket az Úr elé” – írja Pál a filippieknek. Pál ez idő tájt Rómában van fogságban, a levelet valószínűleg röviddel kivégzése előtt írja. Ha ezt tudjuk, akkor az olyan mondatok, mint „ne aggódjatok semmi miatt” és a hálára való utalás valódi tanúságtétel a közösség előtt.

A könyörgésés és minden más ima lelke a hála. Mert az imádkozás azt jelenti, hogy magamat mindennel együtt, „*mindenkor*” Isten elé viszem.

Mindent *Isten elé* viszek: az imához – mint ahogy a szeretethez is – kölcsönösségre van szükség. A *könyörgő ima*: tehetetlen vagyok, Istennek kell az életemet jóra fordítania. A *hálaadó ima*: olyan sok jót éltem meg, kell lennie valakinek, akinek ezt megköszönhetem! A *panaszkozó ima*: „halálosan” szomorú vagyok, kétségbe vagyok esve valami miatt, szükségem van valakire, aki-

nek kipanaszkodhatom magam; Isten megért engem, és van hatalma, hogy fordítson sorsomon, vagy hogy tekintetemet a helyzet értelmére irányítsa.

Az imához kölcsönös kapcsolat kell. Ez különbözteti meg a meditációtól.

A meditáció értelmezhető saját középpontunkba való belemerülésnek is. De „befelé” nem lehet imádkozni, ellenkezőleg, itt valami kikíváncozik belőlem, aminek örülök, amitől félek vagy ami nyomaszt.

Jelen kell lennie valakinek, akire rábízhatom mindent, aki befogad és elfogad engem. *Mindenkor* imádkoznunk kell – mondja Pál –, bármilyen állapotban. Paul Claudel ezt egyszer így fejezte ki: „A szent a reményével imádkozik, a bűnös a bűnével”, de mind a ketten azt akarják Isten elé vinni, amijük van.

Ebben a párbeszédben a hála olyan alap, amely meghatározza a megfelelő viszonyulást Istenhez, attól függetlenül, hogy örülünk vagy perlekedünk Vele.

Amikor hálásak vagyunk valakinek, akkor átéltük, hogy a másik jóakarattal viseltetik irántunk. Jót kaptunk tőle. A jótettek megnyitnak minket, bizalmat ébresztenek bennünk. Nem lehet őket kikövetelni, de a valódi hála hatásaként a követelő el is vész bennünk, mert megéljük, hogy megajándékozottak vagyunk.

A keserűvé válás buktatója

Minden, amit Isten ad nekünk, szeretetének szabad ajándéka. Az ima mindig és minden formában szeretet kérdése. Aki kéréseit „hálaadással” viszi Isten elé, az nem keseredik meg, amikor úgy tűnik, hogy Isten nem hallgatja meg őt.

A megkeseredés a könyörgő ima esetében a legnagyobb buktató, mert nem vesszük észre tőle, hogy Isten az imánkat mindig jótettekkel válaszolja meg – bár nem mindig azokkal a jótettekkel, amelyeket mi elképzelünk.

Szent Ágoston írja: „Képzeld el, hogy Isten mézzel (a méz Isten jótéteményeinek a képe) akar megtölteni. De ha telve vagy ecettel, hová akarod tenni a mézet?” – Aki „ecettel teli”, megkeseredett, annak nincs belül helye, hogy elfogadja: Isten gyakran egészen más módon ajándékozza meg. Az nem is tud párbeszédbe kerülni vele. Nem tud imádkozni.

A hála a legjobb megelőzése ennek a lelki keserűségnek. Kentenich atya a kereszténységet a hála vallásának nevezi, mert olyan Istene van, aki jóságos és emberbarát. És hozzáfűzi: egész életünk végül is nem más, mint egyetlen nagy ajándék, az örök Isten könyörületessége. Isten mindenütt gondoskodik rólunk, ez érvényes a börtönökre, a frontra..., a koncentrációs táborokra is, de azokon a területeken is, ahol mi személy szerint komoly harcot vívtunk.

Itt már világossá válik, hogy a hála nem abban áll, hogy megválaszolatlan kérdéseinket és panaszainkat nem visszük Isten elé. De egész mást jelent Istent vádolni, mint kipanaszzkodni magunkat nála, a bajunkat elpanaszolni neki.

A gyermeki panasz művészete

Gyönyörű példát nyújtanak az úgynevezett „panasz-zsoltárok”. A zsoltárok az ember egész hangulatpalettáját felölelik. A költő Rainer Maria Rilke szerint ez a könyv „egyike azon kevés könyvnek, amelyben maradéktalanul otthonra találhatunk, legyünk bármily zavarodottak, zaklatottak vagy nyugtalanok”.

Ez éppen a panasz-zsoltárokból válik világossá. Mintha konfliktusbeszélgetések lennének Istennel, Isten látszólagos távollétét panaszolják, ugyanakkor az a gyermeki bizalom hatja át őket, hogy Isten ezt mégis hallja, és odafordul az imádkozóhoz. Az elmúlt eseményekre való emlékezés, amelyekben Isten jelen volt mint meg-

mentőnk és segítők, erősíti ezt a bizalmat: Isten segített, Isten újra meg fogja ezt tenni. De a korábbiakra való emlékezés azt is tudatosítja bennünk, hogy Isten sokszor egészen másként segít, mint ahogy várnánk. A zsoltár-imádkozók nem állnak meg a panaszkodásnál: Isten után kiáltanak, és átélhetik, hogy a Vele való küzdelemben hogyan nyugszik meg a lelkük, és hogyan tudják újra rábízni magukat.

Közismert a 22. zsoltár kezdő mondata, amelyet Jézus a kereszten kiált: „Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?” (Zsolt 22,2)

Az eredeti héber szöveget így is lehet fordítani: „Istenem, Istenem, *mi célból* hagytál el engem?” Ebben a fájdalom mellett az a bizalom is benne rejlik, hogy Isten tudja, mi miért történik, mindennel valamilyen szándéka van. Tehát ez nem a vak sors. Jézusnál ez abban az igében válik egyértelművé, amelyet végezetül mond: „Atyám, kezedbe ajánlom lelkemet.” (Lk 23,46)

Keresztényként úgy imádkozzuk a zsoltárokat, ahogy maga Jézus imádkozta őket. Így a panaszkodás módja nem eltávolít Istentől, hanem Hozzá vezet; hiszen Ő maga is szenvedett: „A kereszten... Isten maga halt meg, ami azt jelenti, hogy Isten jelen van minden szenvedésben és minden egyes halálban a világon.” (H. C. Knuth)

Odaküzdöm magam Istenhez

Isten nem kínozni akar minket, hanem magához vonzani. A nehéz helyzetek is eszközök számára, hogy mélyebben bevezessen minket az ő dimenzióiba, amelyek egészen mások, mint az emberi gondolkodás és tervezés. „Meg kell küzdenünk életünk helyzeteivel, hogy Isten magához tudjon kötni minket” – mondta egyszer Kentenich atya. „Legyen meg a Te akaratom! Imával és küzdelemmel jutok el az Isten értékei szerinti világba.”

Egy 44 éves nő így mesél a hitre vezető útjáról: „2001 húsvétján felnőttként keresztelkedtem meg. Keresztelése után hamarosan olyan események történtek, amelyek kétségbeesést, fájdalmat, bánatot és csalódást okoztak nekem. Kérdések merültek fel bennem, hogy miért éppen ezt kellett most megélnem. Hol volt az én Istenem, akiről azt hittem, hogy olyan nagyon szeret engem? De bátran kibírtam mindezt. Mindenekelőtt kitartottam Isten mellett, mégha kezdetben nem is értettem sok mindent. Minden nap kerestem Istent, és kértem a segítségét, mert egyedül már nem tudtam megbirkózni az életemmel. Olyan nagyon szükségem volt a segítségére, szerető és oltalmazó kezére. És, igen, megtapasztaltam ezt a szerető kezet. A hétköznapjaimat, az életemet úgy irányította, hogy tudok azon az úton járni, amelyet mutatott nekem. A tudat, hogy Isten velem van, egyszerre tesz erőssé és boldoggá.”*

A hitért időnként meg kell harcolni, és ki is kell mellette tartani. Isten titokzatos Valaki, aki nem mindig váltja valóra számításainkat, de „nem számítja el magát” soha. Aki rá mer hagyatkozni – még akkor is, ha sötét alagút következik –, a későbbiekben gyakran megtapasztalja, hogy ez nagyon fontos szakasza volt az életének.

Valóban imádkozni csak akkor tanulunk meg, ha újra és újra Istenre tudunk hagyatkozni akkor, amikor nem értjük Őt. Az eredmény: belső béke szakítópróbák és bizonytalanságok idején is.

Valaki, aki helyettünk imádkozik

Teréz anyának egyszer egy interjú során kínos kérdést tettek fel: „Ön szereti a szegényeket, és ez jó. De mi a helyzet a Vatikán és az Egyház fényűzésével?” Teréz anya egyenesen a riporter szemébe nézett, és azt mondta: „Uram, Ön nem boldog. Valami bosszantja Önt, békét-

lenség van Önben.” A kérdező megdöbbsent. Teréz anya pedig folytatta: „Önnek hitre lenne szüksége!”

A férfi visszakérdezett: „És hogy juthatok hitre?” Teréz anya így válaszolt: „Imádkoznia kellene!” Mire a férfi: „Én nem tudok imádkozni!” Erre Teréz anya: „Akkor én fogok imádkozni Ön helyett. De próbáljon meg embertársainak mosolyt ajándékozni. A mosoly olyan, mint egy érintés. Isten valóságából hoz valamit az életünkbe.”

„Én nem tudok imádkozni!” „Akkor én fogok imádkozni Ön helyett.” Aki vágyik arra, hogy megtanuljon imádkozni, és ezt a vágyát Isten elé viszi, ahelyett valaki más fog imádkozni.

Pál írja: „...mert még azt sem tudjuk, hogyan kell helyesen imádkoznunk. A Lélek azonban maga jár közben értünk, szavakba nem önthető sóhajtozásokkal.” (Róm 8,26)

A Szentlélek megtanít minket imádkozni. De ezt magunknak is akarnunk kell, elébe kell mennünk: „Próbáljon meg egyszer embertársainak mosolyt ajándékozni... Isten valóságából hoz valamit az életünkbe.”

Aki mosolyog – nem kényszeredetten, hanem valóban –, az felszabadult, nyitott, képes a befogadásra. A hit magas foka, ha fájdalmas helyzetekben is tudunk mosolyogni. Ez a Szentlélek jele.

*„Ihm, den ich liebe, soll mein Lächeln strahlen,
auch wenn er – mich zu prüfen – sich verhüllt.
Sein bin ich – lächelnd noch in Nacht und Qualen.
Das ist der Himmel, der mein Herz erfüllt.”*

*Ragyogjon Rá, akit szeretek, mosolyom,
Akkor is, amikor engem próbára téve elrejtőzik.
Övé vagyok, mosolyogva éjszakában és kinban.
Ez a mennyek országa, amely eltölti szívemet.*

Ezt egy fiatal nő írja halálos betegen, sok sorscsapással és csalódással a háta mögött: ő Kis Szent Teréz.

A Szentlélek oltja belénk ezt az ősbizalmat Isten iránt, aki – mint anya a gyermekét – megtanít minket Istennel beszélni. Ő közvetíti számunkra – így fogalmaz Kentenich atya – az érzékenységet, a fogékonyságot, a beállítódást Istenre.

Amikor a hit ennyire a lélek mélyére hatol, megváltoztatja az embert, határtalan gondtalanságot, igen, belső derűt ad az embernek. Isten megfoghatóvá válik. Valóban remény és öröm, erő és fény lesz számunkra.

Mit tehetünk, hogy felkészüljünk ennek az ajándéknak a fogadására? Hogy Istent „kiszimatoljuk”, „ráérezzünk”, még a sötétben is kitapogassuk?

Példaként szolgálhat az a két érzékelésünk, amelyek a legerőteljesebben gyökereznek természetünkben: ízlelésünk és tapintásunk.

„Amit a kezünkkel tapintottunk”: kitapintjuk Istent

Ebben az esetben is megfigyelhetjük a hétköznapi életben, hogyan válhat a hit „második természetünké”: ha az ember Istent kicsi korától, már korai kapcsolataiban magába szívja.

Nagymami, kivel beszéltél?

Egy 21 éves fiú meséli: négyéves kisgyermekként a nagymamát meglátogatva ment először templomba. A nagymama belépett a padba és összekulcsolta a kezét. Amikor elhagyták a templomot, a kicsi azt kérdezte tőle: Nagymami, mit csináltál a kezeiddel a templomban? A nagymama így válaszolt: Érted és a te drága szüleidért imádkoztam, hogy egészségesek legyetek, és ne érjen ti-

teket baj. A kicsi tovább kérdezett: Nagymami, de hát ki-vel beszélgettél? – A Jóistennel az égben, aki szüntelenül oltalmaz mindannyiunkat.

Este a kisfiú azt akarta, hogy a nagymama fektesse le őt, mert ő is meg akar tanulni imádkozni és a Jóistennel beszélgetni. A nagymama tanított neki egy egyszerű gyermekimát, melyet iskolába kerüléséig minden este imádkozott: „Kicsi vagyok, szívem tiszta, más nem lakhat benne, csak Jézus maga.” Ezek a korai tapasztalatok azt eredményezték, hogy mindig ébren maradt benne a vágy, hogy ehhez a jó Istenhez közel kerüljön. Az iskolában elhatározta – bár nem volt megkeresztelve –, hogy hittanra fog járni. Bekerült egy ifjúsági közösségbe, és ettől kezdve vasárnaponként templomba járt. S aztán egy nap úgy döntött, hogy megkeresztelkedik.*

Ha Isten bizalmas személyeken keresztül kerül közel hozzánk, mélyen gyökerező bizalom alakulhat ki iránta. Sok édesanya alapozza meg így az első éveiben gyermekei egész további hitéletét.

Az Istenhez vezető személy

Belső életünkben a Szentlélek az, ami az anya gyermeke számára: Ő vezet el minket az Istennel való bizalmas kapcsolatra. A keresztények már a korai időkben olyan személyt láttak Máriában, akin keresztül a Szentlélek megnyitja az embereket Isten előtt. Hiszen Mária olyan szoros kapcsolatban áll Istennel, Isten Fiával, mint egy ember sem, sem előtte, sem utána.

Egy hajós zarándokúton a Wörthi-tavon a helyi püspök beszédében nagyon szemléletesen írta le ezt:

„Mária megmutatja nekünk, hogy Jézus megfoghatóvá lett. Ő láthatta, és a kezében tarthatta... Ő pillantotta meg először, ő értette meg elsőként, hogy ebben a gyermekben Isten láthatóvá vált... Mária volt az első, aki halotta Jézus szavát az újszülött gyermek sírásában. Mária

ismeri Istenünk kiáltását élet és szeretet után.” Mária által lett Isten emberré, általa vált megérinthezővé. „Jézusról tudjuk, hogy az emberek megpróbálták hozzáférkőzni, megpróbálták Őt megérinteni, reszketve nyúltak a köntöse után, hogy menedékre és gyógyulásra találjanak nála. Azzal, hogy magával Istennel kerültek kapcsolatba, és hittek az ő erejében, tudott nekik Jézus segíteni.” (Alois Schwarz)

Mária minden érzékszervével megtapasztalta Istent. Mindenkinél inkább elmondhatja magáról: „Ami kezdettől fogva volt, amit hallottunk, amit a szemünkkel láttunk, amit szemléltünk, és amit a kezünkkel tapintottunk: az élet Igéjét hirdetjük nektek.” (1Jn 1,1)

Ez a sajtóságos közelség a fiához Jézus halála és feltámadása után is megmaradt. Először úgy tűnik, hogy a Biblia másként tudósít: sehol sincs szó az anyáról, amikor az evangélisták a Feltámadottal való találkozásokról számolnak be. „Az evangéliumok semmit sem mondanak arról, hogy Mária elment volna a sírhoz, mint ahogy nincs tudomásuk a Feltámadottal való találkozásáról sem” – összegzi a bibliai híradásokat Jozef Niewiadomski teológus.

De mindennek jó oka van – magyarázza. „A találkozásra feltehetőleg nem volt szükség, mert Mária már korábban megkapta a húsvéti látás adományát. Szenved, nem halljuk szavát, de képes a szenvedést, a zsákutcát, a halált is húsvéti szemmel nézni. Ezért gondolom, hogy legkésőbb akkor részesült ebben az adományban, amikor halott fiát az ölébe vette... Ez a gyászoló anya nem tragikus alak. Húsvét nyomait viseli az arcán, húsvéti szemmel lát. Nézi halott fiát, és megvallja: anya és fia történetének nem ez a vége. El fog jönni az az idő, mikor Ő feltámad; igen, eljön az idő, amikor vele együtt én is feltámadok, és ti mindannyian, akik ezen az úton jártok, és nézitek őket: mindannyian fel fogtok támadni.”

Isten megfoghatóvá válik

Minden keresztény században megélték az emberek, hogy a Máriához való közelség közvetíti számunkra fiának, Jézus Krisztusnak a megtapasztalását. Mária megnyílik a Szentlélek előtt, és a Szentlélek az, aki elmélyíti Istennel való kapcsolatunkat, aki megtanít minket imádkozni, aki erősíti hitünket a sötét órákban, aki segít felfedezni és megérteni Istennel való rejtett találkozásainkat.

A Máriához való belső közelségben könnyebb Istent keresnünk, megtalálnunk és egészen élő módon szeretnünk. Isten „megfoghatóvá” válik, arca lesz, és e találkozás után még inkább vágyunk utána: Mária révén ráérezünk a hit ízére, egyre mélyül örömmünk Istenségben.

Ezt a tapasztalatot éljük meg a Schönstatt-mozgalomban nemzedékről nemzedékre, szűkebb környezetünkben és földrészekeken átívelően.

Máriában Isten szeretete jön közel. Hasonló ez, mint a való életben: az a gyerek, aki megéli édesanyja teljes elfogadását, ezt a tapasztalatát közvetlenül Istenre vetíti ki. Az író Julian Green számol be arról, hogy kisgyermekként megélte, édesanyja őt mindenkinél jobban szereti, és hogy hogyan vetítődött ki ez Istenre, amikor esténként szorosan édesanyjához simulva motyogta utána a Miatyánk szavait. „Néha nem is ugyanazt mondtam, mert nem értettem a szavakat, mégis belém ivódott valami anyám elmormolt imájából. Mai hitem alapját abban a félhomályban kaptam, amelyből a legnagyobb szeretet szólt hozzám.”

Sok ember éli meg hasonlóan Máriát: meleg szeretetén keresztül közel hozza Istent, aki sokszor még idegen, sőt érthetetlen a számunkra, akitől hamis istenképünk miatt talán még félünk is. Kentenich atya arra buzdít minket, hogy figyeljük meg a Biblia tanúságtételeit, pl. a kánai menyegzőt (Jn 2,1-11), hogyan figyel fel Mária a vendéglátók szükségére, és hogyan tesz meg mindent,

hogy kíséretbe öket a kínos helyzetből. És hozzáfűzi: „Az a melegség, amellyel Mária az égből körülvesz minket, határtalanul nagyobb, mint itt a földön lehetne. Miért ne helyezhetnénk nehézségeinket, legyenek bár testi vagy lelki természetűek, csendes, mély hittel az ő kezébe, az ő szívébe?!” (J. Kentenich)

Istent „megízlelni”, őt megfoghatónak megélni. Ki tudna ebben jobban segíteni, mint az, akin keresztül Isten emberré lett? Így Máriának minden keresztény ember esetében központi feladata van, ezt a feladatot maga Jézus adta neki a keresztnél: „Amikor Jézus látta, hogy ott áll anyja és szeretett tanítványa, így szólt anyjához: Asszony, nézd, a fiad!” (Jn 19,26)

4.

„Amit láttunk és hallottunk, azt nektek is hirdetjük” (1Jn 1,3)

Istenre éhezünk – ez volt gondolatmenetünk kiindulópontja ebben a füzetben.

Ennek az éhségnek a jeleit áttekintve kiderült, milyen mélyen gyökerezik bennünk az Isten utáni vágy, és hogy milyen fontos, hogy ne adjuk fel idő előtt a keresést, hanem úton maradjunk, egész életünkben zárándokok maradjunk.

Szent János első levelének kezdő versei (1Jn 1,1-4) adták a lökést ahhoz, hogy az Istennel való találkozást az öt érzékszerv segítségével lássuk.

A *szem* adta az ösztönzést, hogy közelebbről szemügyre vegyük istenélményeinket, amelyekben már most Istent látjuk, még ha rejtve is. A *fül* adta az indíttatást ahhoz a kérdéshez, hogy mit jelent Istent hallani és így egyre mélyebben megélni a vele való találkozásokat. A *száj* emlékeztetett arra, hogy milyen fontos Istennel beszélni. *Ízlelésünk és tapintásunk* kapcsán választ kerestünk arra, hogy hogyan válhat istenkapcsolatunk automatikussá, hogyan lesz második természetünké. Itt megmutatkozott, hogy Mária, aki Isten fiának emberi természetet adott, nekünk is közvetíteni tudja ezt az intenzív fogékonyságot.

A hit személyes ügy, de nem magánügy

Nem elégedhetünk meg annyival, hogy egyénileg közelebb kerülünk Istenhez. A hit ugyan valami egészen személyes dolog Isten és az egyes ember között, de senki

sem lesz egy szál magában keresztény. Mindig fontos a tanúságtétel is. János első levele azért beszél Krisztus valóságos megtapasztalásáról, hogy továbbadja másoknak: „Ami kezdettől fogva volt... *hirdejtük* nektek.” (1Jn 1,1f)

Vágyunk Istenre, de nemcsak mi, hanem sokan mások is a környezetünkben.

Ha nem találkoztunk volna olyan emberekkel, akik betekintést engedtek hitükbe, és ezzel megmutatták nekünk az első lépéseket a személyes hit útján, akkor semmit sem tudnánk Istenről.

Sokkal több ember keresi ma Istent, mint ahány hívőnek számít. De senki sem mutatja meg nekik, hogy ki Ő, és hogyan lehet megtalálni.

„Senki nem beszélt nekünk soha Istenről – mondja két fiatal lány, 17 és 18 évesek, akik óvodáskoruk óta ismerik egymást. – Már gyermekként gondoltunk Istenre, gyerekesen felhőkön ülő bácsinak képzelve Őt. De senki nem mesélt nekünk Róla. Szüleink és testvéreink nem hittek Istenben.” 2001. szeptember 11. után osztálytársikkal elmentek egy istentiszteletre, és ott vigaszt találtak. Ezután iskolájukban jelentkeztek katolikus hittanra, és elkezdték olvasni a Bibliát. „2003 szeptemberében magunktól elhatároztuk, hogy elmegyünk szentmisére. Az újságban néztük meg, hogy mikor kezdődik. A szentmise szép volt, de kicsit idegen nekünk. Ennek ellenére nagyon tetszett, és volt benne valami felszabadító. Ezért kezdtünk el rendszeresen járni a vasárnapi misére.” Néhány hónap múlva úgy döntöttek, hogy megkeresztelkednek. Azóta, egyik húsvétkor meg is keresztelték őket.*

Hol vannak környezetemben olyan emberek, akik talán éppen úgy járnak, mint ez a két lány: keresik Istent, de senki nem beszél nekik Róla...

A hit akkor terjed, ha továbbadjuk

A kereszténység úgy keletkezett, hogy valaki továbbmesélte azt, ami megváltoztatta az életét. András találkozik Jézussal, és ezt elmondja testvérének, Simonnak (Péternek): „Megtaláltuk a Messiást.” (Jn 1,41) Fülöp találkozik Nátánaellel, és beszél neki Jézusról. Nem zavarja, hogy gondolkodás nélkül elutasítják – „Názáretből? Jöhet onnan valami jó?” –, hanem egyszerűen magával viszi Nátánaelt: „Gyere és kövess!” (Jn 1,43-46)

A Krisztussal való találkozás lenyűgözően erősebb, mint a rezignált mérlegelés: hiszen a környezetemben alig valaki vallja azt, amit én! A kincs felfedezése feletti öröm nagyobb, mint a kirekesztettségűl való félelem. Így nő a kereszténység, és évszázadok alatt sok-sok embert hódít meg minden kontinensen.

Ma talán a nagy lehetőség éppen az, hogy a keresztény út sokak előtt ismeretlen, idegen, szokatlan. Sok megkeresztelt is alig tudja, mit jelent kereszténynek lenni. De az Isten utáni vágy újra feltör sokakban, akik gyakran évekig nem éreztek belőle semmit.

Vajon nem vonatkozik-e ránk, keresztényekre is az az Ige, amit Krisztus Pálnak mond megtérése után: „Ne félj, hanem beszélj, és ne hallgass! Én veled vagyok, senki sem fog hozzád nyúlni vagy ártani neked, mert sok emberem van ebben a városban.” (ApCsel 18,9-10)

Talán az, akivel találkozom, már Istené, talán Isten rajtam keresztül akarja felhívni magára a figyelmét. Az érintett talán már régóta vár valakire, aki többet mutat neki mindannál, ami a lélek éhségét eddig nem tudta csillapítani.

Tegyünk úgy, mint Mária! Istennel való nagy találkozása az a pillanat, amelyben megtudja: Isten benne lesz emberré. Egyik pillanatról a másikra teljesen megváltozik az élete. Mindenki másnak időre lenne szüksége, hogy ilyen hír után magához térjen. Nem úgy Mária. Si-

etve felkerekedik, hogy Erzsébet mellé álljon. „*Magnificat anima mea Dominum*” – mondja ezen a látogatáson. „Lelkem magasztalja az urat” (Lk 1, 46) – ezzel egész életcélját kifejezi: nem magát helyezi a középpontba, hanem Istennek ad teret (XVI. Benedek), minél többeket be akar vonni az evangélium felszabadító megtapasztalásába.

Ez a célja a mai napig: Istent elhozni a világba, az emberekhez. Hagyjuk, hogy magával ragadjon minket. Hagyjuk, hogy magával vigyen minket ezen az úton.

„A világnak szüksége van Istenre.” (XVI. Benedek)
Istennek azonban szüksége van ránk, hogy eljöhessen a világba.

FÜGGELÉK

„Add, Atyánk, hogy külső érzékeink kapuja bezáruljon”

Ha ezt a füzetet egy csoport közösen dolgozza fel, befejezésésként sor kerülhet egy záró találkozásra, amelyen imába öntjük a tematikát.

Ráhangelődés

Kezdjük egy kb. félórás egyéni elmélkedéssel. Bevezetés lehet egy dal vagy ima a Szentlélekhez. Aztán csend, miközben ki-ki saját tapasztalatait a következő négy témának megfelelően felírja az előkészített kártyákra:

Piros kártyákra:

„Örömmel adjatok hálát az Atyának...” (Kol 1,12)

Istenem, hálát adok neked életem egy szép élményéért:

Fehér kártyákra:

„Kegyelemből részesültetek a megváltásban a hit által...” (Ef 2,8)

Hitemben különösen értékes számomra:

Sötétkék kártyákra:

„Kiöntöm előtted panaszomat...” (vö. Zsolt 142,3)

Félelmem, szenvedésem, nehézségem, amelyet Isten elé akarok vinni:

Aranyszínű kártyákra:

„Szem nem látta, fül nem hallotta...” (1Kor 2,9)

Ha az égre gondolok, leginkább a következőre vágyom:

A személyes elmélkedés után – színenként – begyűjtjük a kártyákat. A közös elmélkedés során fogjuk őket használni.

A résztvevők számától függően az is lehetséges, hogy csak egyvalaki olvassa a szöveget, egy másik résztvevő pedig elrendezi az itt leírt kellékeket.

Ahhoz, hogy minden nyugodt légkörben történjen, fontos, hogy a lebonyolítást előre alaposan megtervezzük, és a szükséges dolgokat előkészítsük: egy-egy piros, fehér, sötétkék (fekete) és aranyszínű terítőt (vagy textildarabot), valamint mécseseket vagy kis izzókat a négy színben, lehetőleg annyit, ahány azonos színű kártyát felolvasunk.

Elmélkedés

Dal vagy meditatív zene

2. felolvasó (F2): Az Isten utáni vágy témáján belül azzal a kérdéssel foglalkoztunk, hogy hogyan tudunk Istenhez, Krisztushoz a lehető legközelebb kerülni? Hogyan válhat bensőségessé kapcsolatunk?

Most saját életünket akarjuk Isten közelébe vinni. Ezt a rózsafüzér részeivel tesszük, melyet II. János Pál pápa az evangélium rövidített változatának nevez. Ebben az összefüggésben leírja, hogy mennyire eleven a kapcsolat Mária és fia között:

3. felolvasó (F3): „Már az Angyali Üdvözlétkor, amikor fia a Szentlélektől megfogant, valamilyen módon látja fiát a szívével. A következő hónapokban kezdi érezni a jelenlétét és sejteni a kilétét. Amikor aztán világra hozza őt Betlehemben, testi szemeivel is láthatja gyermekét, akit bepólyált és jászolba fektetett. (vö. Lk 2,7) Ettől kezdve többé nem fordítja el róla tekintetét, amely egyre jobban hasonlít az imádó csodálatra.

Tekintete időnként *kérdővé* válik, például amikor megtalálják Jézust a templomban: „Gyermekem, miért tetted ezt velünk?” (Lk 2, 48)

Minden esetben azzal az *átható* tekintettel néz, amely képes arra, hogy Jézus legbensőjében felismerje a rejtett érzelmeket, és megsejtse szándékait, mint Kánában (vö. Jn 2,5).

Más alkalommal tekintete *fájdalmassá* válik, elsősorban a keresztt alatt...

Húsvét reggelén *ragyogó* tekintetté lesz a feltámadás örömeiben, és végül pünkösd napján a Lélek kiáradása folytán (vö. ApCsel 1,14) *izzik* tekintete.

Mária Krisztusra irányított tekintettel él, és fiának minden szavát magáévá teszi: „Mindent megőrzött szívében, ami történt és elgondolkozott rajta.” (Vö. Lk 2,19.51) Jézussal kapcsolatos emlékei, amelyek beleivódtak lelkébe, minden körülmények között elkísérték azáltal, hogy gondolatban újra átélte életének különböző mozzanatait, melyeknek Jézus oldalán részese volt. Ezekből az emlékekből egyfajta „rózsafüzér” állt össze, melyet szakadatlanul ismételt földi élete során.

És most is ugyanez köszönete és imádata alapja az égi Jeruzsálem örömeinek közt.”

Meditatív zene

F2: Kentenich atya imája:

„Add, Atyánk, hogy külső érzékeink kapuja bezáruljon, és világosság áradjon a lelkünkbe.”

F1: „...a külső érzékek kapuja bezáruljon”

Bezárom szemem kapuját: legyen nyitva a másik valóság számára, ahová most elindulok.

Bezárom fülem kapuját: Isten halk hangjára figyeljek.

Bezárom szám kapuját: az ismételt ima segít befelé beszélni.

Bezárom ízlelésem és tapintásom kapuját: arra vágyom, hogy megízleljem Istent, hogy kitapinthatam Őt életem eseményeiben.

Mária, nyisd meg most belső érzékeimet a világosságnak, melyet Isten akar a lelkembe árasztani.

F2: A világosság, amely lelkünkbe ömlik: Krisztus közelségének megtapasztalása.

Mária, segíts nekem, hogy a te történeted Vele az én történetem legyen, a te közelséged Hozzá az én közelségem legyen, hogy a te szíveddel tapasztaljam meg Krisztust és őbenne Istent, az Atyát.

F1: A rózsafüzér titkai Mária életének legfontosabb pillanataiba vezetnek minket. Engedjük saját életünket az ő istenélményeibe áramlani.

Meditatív zene

F3: **„Örömmel adjatok hálát az Atyának, aki arra méltatott benneteket, hogy részetek legyen a szentek örökségében, a világosságban...”** (Kol 1,12)

A következő szöveg felolvasása közben egy – Máriát jelképező – piros textilt terítünk középre.

F1: Mária *Istennel való örömteli találkozásait* szemléljük. Ezek mindegyikét „a megtestesülés feletti öröm jellemzi”. (II. János Pál)

Ehhez a *hálaadáshoz* összegyűjtjük azokat a *szép megtapasztalásainkat*, amelyeket személyesen kaptunk.

Attól függően, hogy mennyi időnk van, felolvasunk néhány piros kártyát. Minden egyes kártyánál egy égő piros mécsesst helyezünk el a piros textil mellé. A végén az összes piros kártyát elhelyezzük a textilen annak jeleként, hogy megtapasztalásainkat összekötjük Mária útjával.

F2: Üdvözlégy Mária... és áldott a te méhednek gyümölcse,

– Jézus, akit te, Szent Szűz, a Szentlélektől fogantál,

F1: – Jézus, akit te, Szent Szűz, Erzsébetet látogatván hordoztál,

F2: – Jézus, akit te, Szent Szűz, a világra szültél,

F1: – Jézus, akit te, Szent Szűz, a templomban bemutattál,

F2: – Jézus, akit te, Szent Szűz, a templomban megtaláltál.

Mindannyian: Asszonyunk, Szűz Mária...

Hálaadó ének vagy meditatív zene

F3: „Kegyelemből részesültetek a megváltásban a hit által...” (Ef 2,8)

A következő szöveg felolvasása közben egy fehér textilt terítünk középre.

F1: Mária szemével szemléljük Jézus életének *világos óráit*, az isteni fényt Jézus arcán, a Jordán folyóban való megkeresztelésétől a húsvéti titokig, amely tovább él az Oltáriszentségben.

Ebben a szemlélődésben Isten elé visszük *hálánkat életünk kisebb és nagyobb csodáiért*. Isten elé tesszük megtapasztalásainkat...

Attól függően, hogy mennyi idő áll rendelkezésünkre, felolvasunk néhány fehér kártyát, mint az előző esetben, de most egy-egy fehér mécsesst gyújtunk meg minden kérsnél.

F2: Üdvözlégy Mária... és áldott a te méhednek gyümölcse,
– Jézus, akit János megkeresztelt,
F1: – Jézus, aki a kánai menyegzőn megnyilatkozott,
F2: – Jézus, aki kihirdette nekünk az Isten országát,
F1: – Jézus, akit a hegyen az Atya megvilágosított,
F2: – Jézus, aki az Oltáriszentséget nekünk ajándékozta.

Mindannyian: Asszonyunk, Szűz Mária...

Hálaadó ének vagy meditatív zene

F3: „**Kiöntöm előtted panaszomat...**” (Vö. Zsolt 142,3)

A következő szöveg felolvasása alatt egy sötétkék textilt terítünk középre.

F1: Máriával visszamegyünk Jézus szenvedésének és halálának sötét óráihoz, egészen a Getszemáni kertben töltött éjszakáig, amikor Jézus átélte az emberiség összes félelmét, a mi félelmünket, a mi szenvedéseinket is.

Isten nincs távol tőlünk a szenvedéseinkben, bennük is ott van. A szenvedésen keresztül visz el minket húsvét reggeléig, ma is.

Úton Jézus keresztre feszítésének éjszakája felé magunkkal visszük életünk éjszakáit, saját félelmeinket, kilátástalanságainkat és szenvedéseinket, a körülöttünk élő sok-sok ember szükségét, az egész emberiség szenvedését.

Időnkéntől függően olvassunk fel néhány kék kártyát az előzőekhez hasonlóan, most egy-egy sötét színű mécsesst gyújtva meg minden kérsnél.

F2: Üdvözlégy Mária... és áldott a te méhednek gyümölcse,
– Jézus, aki értünk vérrel verítékezett,
F1: – Jézus, akit értünk megostoroztak,
F2: – Jézus, akit értünk tövissel koronáztak,
F1: – Jézus, aki értünk a keresztet hordozta,
F2: – Jézus, akit értünk keresztre feszítettek.

Mindannyian: Asszonyunk, Szűz Mária...

Passióének vagy meditatív zene

F3: **„Szem nem látta, fül nem hallotta, emberi szív föl nem fogta, amit Isten azoknak készített, akik őt szeretik...”** (1 Kor 2,9)

A következő szöveg felolvasása közben egy aranszínű textilt terítünk középre.

F1: Átéljük Mária *húsvéti ujjongását*. Most megélheti azt, amit rendületlenül hitt: fia legyőzte a halált és elküldi lelkét, aki már ebben a világban új életet, megváltott, beteljesült életet ajándékoz nekünk. Látjuk Máriát Krisztus dicsőségébe menni, és Vele együtt közbenjárni minden időben mindenkiért.

A Krisztusban megújult életet szemlélve arra vágyunk, hogy saját életünk és a világ eljusson a teljességre, hogy átlényegüljünk.

Időnkéntől függően olvassunk fel néhány aranszínű kártyát az előzőekhez hasonlóan, most pedig egy-egy aranszínű mécses gyújtva meg minden kérésnél.

F2: Üdvözlégy Mária... és áldott a te méhednek gyümölcse,
– Jézus, aki a halálból feltámadt,
F1: – Jézus, aki a mennybe fölment,

F2: – Jézus, aki nekünk a Szentlelket elküldte,
F1: – Jézus, aki téged, Szent Szűz, a mennybe fölvelt,
F2: – Jézus, aki téged, Szent Szűz, a mennyben
megkoronázott.

Mindannyian: Asszonyunk, Szűz Mária...

Egy húsvéti Mária-ének vagy meditatív zene

F1: Mária, Anyánk! Közeledben könnyebb hinnünk. Vigyél minket magaddal utadon, járj velünk a mi utunkon. Vedd érzékszerveinket – szemünket, fülünket, szánkat, ízlelésünket –, és irányítsd azokat újra és újra Fiadra, Istenre és az ő értékeire, hogy életünkben keressük, megtaláljuk és szeressük Őt, és így az Ő erejével életünk magasságait és mélységeit uralni tudjuk. Ebben a vágyunkban rád hagyatkozunk.

Ének: Ó, Királynőm...

Korábban megjelent női lelkinapos füzetekink:

- * *Karizmád van* (Vedd észre a különlegest!) 2004-es
- * *Életem saját ritmusa*, 2005-ös
- * *A szépség ragyogása* (Harmóniában élni) 2006-os
- * *Hogy a mindennapok ne legyenek hétköznapiak*, 2007-es

E könyvek és egyéb kiadványaink megtalálhatóak és megrendelhetőek a www.csaladakademia.hu/olvass oldalon!

„Tulajdonképpen csak egyet akarunk: »boldog életet«, azt, amely egyszerűen »csak« élet, egyszerűen »csak« boldogság. Végő soron csakis ezért imádkozunk. Csakis ezt akarjuk elérni, csakis ezért vagyunk úton” – foglalja össze XVI. Benedek pápa Szent Ágoston szavait. Később pedig: „Ha jobban megnézzük, egyáltalán nem tudjuk, hogy mire is vágyunk, mit szeretnénk, nem ismerjük vágyainkat. Tulajdonképpen még amikor megérinteni véljük őket, akkor sem érzük el őket valójában.”

Egész életünkben keressük a boldogságot, amit nem is tudunk pontosan megfogalmazni. Kétségbeesésünk jelzi, hogy felőröl minket, ha a boldogság utáni vágyunkra nem érkezik válasz. Nem tudunk ebbe beletörődni.

ISBN 978-963-87480-5-8

9 789638 748058